

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Instrvctio R.P. Ignatii Balsamonis Societatis Iesu, Theologi. De Perfectione Religiosa, Et De Vera Recte Orandi & meditandi methodo

Balsamo, Ignazio

Coloniæ Agrippinæ, 1612

R. P. Ignatii Balsami E Societate Iesv Theologi. Instructio Brevis Et accurata de vera rectè orandi & meditandi methodo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48888](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48888)

R. P.

IGNATI
BALSAMI E SO-
CIETATE IESV

Theologi.

INSTRVCTIO BREVIS ET
*accurata de vera rectè orandi &
meditandi methodo.*

COLONIÆ,

Ex Officina Ioannis Kinckij

Anno M. D. C. XII.

INSTRVCTIO
BREVIS ET ACCVRA-
T A D E V E R A R E C T E
O R A N D I A C M E D I T A N -
di methodo.

CAP. I.

INTER omnia vitæ spi-
ritualis exercitia, nullū
oratione mētis siue me-
ditatione difficili⁹, nec
vllum æquè necessariū.
quod non modò sanctissimorum vi-
rorum innumera testimonia, verum
ratio quoque ipsa & quotidianus v-
sus atque experientia satis superque
demonstrat. Vt proinde mirum non
sit, magnā ex parte hominis, ad pra-
xin eius perdiscendam, requiri soli-
citudinem, desiderium, diligentiam.

A tribus autem potissimum ma-
gistris tota hæc benè precandi ars
addisci potest. *Primus* est S P I R I -
T V S S A N C T V S. Etenim si dona
omnia à D E O sunt, multò speci-
alius donū perfectæ orationis, quod

E 6 cætera

Luc. c. 11.

cætera excellit, à Deo proficisci necessè est, atque idcirco instantissimis & humillimis, à cælesti numine precibus donū hoc efflagitandum est, & cum Apostolis dicendum: *Domine doce nos orare.*

Secundus est ipsamet ORATIO: nam orando & meditando, orationis ac meditationis praxis, nō aliter atq; cæterarū artium, addiscitur. Et quē admodum qui nunquam aut rarius in litteris formandis se exercet, scribendi artem nunquam perfecte percipiet: ita qui nunquam aut raro precibus aut meditationibus incumbit, earum vsum atque praxin vix vñquā intelliget.

Luc. 11.

Tertius est, PATER SPIRITUALIS, in meditationū exercitijs probè exercitatus. Nam, (dicente S. Hieronymo) *nulla ars sine magistro discitur.* Atque hinc est, quod sacris Euāgelij attestātibus, S. Ioannes Baptista, & christus seruator noster discipulis suis orandi methodum tradidisse leguntur.

POR-

ORANDI ET MEDITANDI. 85

PORRO ad meditationem seu mentis orationem rectè instituentam, duo sunt necessaria, *methodus* & *materia*, id est, prænoscere oportet modum id agendi, & promptam atque paratam habere materiam siue obiecta circa quæ mens occupetur: etenim vel vtriusque huius rei, vel alterius tantum defectu, non pauci præpediti, sancto huic exercitio aut non vacare, aut non eo quo deberent cum fructu eidem insistere queunt. Nos autem medelam adhibere, & vtrique huic defectui, quoad fieri poterit, providere conabimur: posteaquã duo hæc notatu digna prius explicauerimus: nimirum quæ sit orationis siue meditationis finitio, quæque illius species: & quibus potentissimum rebus illa vel impediatur, vel promoueatur.

ORATIO ET MEDITATIO
quid: & quæ illius species.

CAP. II.

ORATIO tres diuersas habet
significationes, quarum secun-
da huic loco videtur esse magis pro-
pria. Nonnunquam enim accipitur
pro petitione; quomodo eam S.
Ioannes Damascen. *l. b. 3. de fide cap.*
24. usurpauit, hoc pacto illam defi-
niens: *Oratio est petitio decentium*
à Deo. Aliquando pro colloquio a-
nimæ cum Deo, siue aliquid ab eo
postulantis, siue gratias agentis, si-
ue aliud aliquid cum eo conferen-
tis: quam significationem S. Ioannes
Chrysostomus respexit, quando
illam *Homil. 10. in Genes.* ita descri-
bit. *Oratio est colloquium cum Deo.*

SIGNIFICAT quandoque ge-
neratim omnes intrinsecos actus in-
telligentiæ, voluntatis, aliarumque
animæ potentiarum, quando ad De-
um atque superna diriguntur. Quo-
sensu

sensu accepisse videtur eam paulò ante citatus S. Ioannes Damascenus, quando eodem in loco eam ita definit. *Oratio est ascensus mentis in Deum.*

In hac autem significatione si usurpetur, meditatio, contemplatio, Dei laus, gratiarum actio, petitio, obsecratio, oblatio, promissio, protestatio, sui ipsius accusatio, fletus, examen conscientiae, admiratio, aliaque similes actiones, sunt orationis species: adeoque meditari, contemplari, gratias agere, offerre, conscientiam examinare, nihil aliud est quam orare: quin & spiritualem libellum ad deuotionem excitandam legere, idem erit atque orationi vacare. Etenim quãdo quis lectioni hunc in finem incumbit, Deus homini loquitur, quemadmodum orãdo, homo loquitur Deo. Atque id S. Bernardù (*lib. de scala claustralium*) permouisse videtur, vt lectionem spiritualem inter orationis partes recenseret.

MEDITARI nihil aliud est, quā diligenter & attentè secum expendere ac reuoluere rem propositam, in finem orandi, vel cum Deo colloquendi. Idque propterea adiunge, quod mysteriorum fidei atque aliarum rerum diligens consideratio, vt pro cathedra populo explicetur, aut alius finis habeatur, non sit orationis aut meditationis nomine nuncupanda. Est autem meditatio hæc siue consideratio actus intellectus, è quo immediatè oritur actus voluntatis. Nam homo bonum vel malum aliquod liquidò cognoscens, ad vnius amorem, alterius verò execrationem facillimè promouetur. Vnde regius Propheta David ait: *In meditatione mea exardescet ignis.* Atque propterea oratio & meditatio vt plurimū ita inter sese coniuncta & connexa sunt, vt vna sine altera vix tractari atque explicari queat.

Psal. 38.

CONTEMPLATIO est excellēs quædam & affectuum plena meditatio sine discursu & labore fluens, dum anima Deo, per notitiam atque
amo-

amorem perfectum copulata est: in eoque delectatur: non aliter atque eum aliquis imaginem elegantissimam fixis luminibus intuetur, sine oculorum in hanc vel illam partem inflexione, ob summam quam ex eius aspectu percipit voluptatem.

LAVS DEI est, Deum ob virtutes atque perfectiones illi inhærentes prædicare.

Gratiarum actio est, eidem pro beneficijs acceptis gratum se probare.

Petitio est, aliquid à Deo, nulla adhibita obsecratione postulare.

Obsecratio, est petere aliquid ab eo, interposita re aliqua sacra ipsi gratissima, cuius intuitu ad largiendum quod petimus, inflecti queat. ut si rogemus eum per sanguinem & vulnera dilectissimi filij sui.

Oblatio est, offerre ipsi animam, corpus, actiones nostras, aut alia similia.

Examen conscientie, est peccata sua coram Deo commemorare, eorum-

rumque veniam ab illo precari, & emendationem polliceri.

Admiratio est excellens orationis actus, quando anima in contemplatione constituta, diuinam sapientiam, bonitatem, potentiam, aliaque Dei opera vehementer admiratur & obstupescit, quam excipiunt ut plurimum inflammati affectus & exclamationes; nonnunquam raptus & extases.

¶ Cæterum si oratio propriè accipiatur in secunda significatione, tres sunt illius species, *mentalis*, *vocalis* & *mixta*: cuius partitionis hæc ratio reddi potest: quod homo tripliciter cum Deo agere, & colloqui valeat, corde, ore, atque utroque simul, atque ideo necessè sit triplicem orationem constituere.

Oratio mentalis est, cum anima Deo intrinsecus loquitur, sine verbi alicuius prolatione, & labiorum motatione: hæc est vera oratio, diuinæ maiestati præ cæteris maximope-
rè

rè placens, de qua Christus Seruator
 noster ad mulierem Samaritanam a-
 it. *Deus spiritus est, & eos qui adorant Ioan. 4.*
cum, in spiritu & veritate oportet a-
adorare.

Oratio vocalis ea est, cum ore, ver-
 ba orationis concipiuntur & reci-
 tantur. Vbi nihilominus notandum
 est, oportere illam quoque ex corde
 procedere, id est, verba quæ recitan-
 tur, mente reuoluenda & tractanda
 esse: aut certè vt minimum, orandi
 intentionem adesse oportere. Ete-
 nim si quis ore tantummodo prece-
 rur, nulla adhibita attentione siue
 consideratione, nec debita vtatur
 diligentia in distractionibus & eu-
 gationibus mentis reprimendis, ille
 non orationi vocali incubuisse cen-
 sendus erit, sed contra enormi se
 peccato constrinxisse. Quod pec-
 catum **D E V S** populo suo apud
 Esaiam acri oratione his verbis
 improperat. *Populus hic labijs me Isai. 29.*
honorat, Cor autem eorum longè est Matt. 23.
à me.

Itaque

Itaque oratio hæc nõ ideo appel-
latur vocalis, quod ore tantummo-
do proferatur, sed vt à mentali distin-
guatur, quæ cum sola mente fiat, vo-
calis ad mentis intentionem verba
quoque adijcit.

Oratio mixta, id est, ex vocali &
mentali composita, ea est, quando o-
rans, partim corde, partim ore Deum
precatur, ac proinde oratio mixta
appellanda non est, quando quis vno
eodemq; tempore spiritu & verbis
cõceptis simul orat, reuoluendo secũ
ea quæ dicit, (vti nonnulli existi-
mant:) ea etenim est vocalis oratio:
sed mixtæ nomine ea tantum nuncu-
panda venit, quando post orationem
spiritu & mente tantum con-
ceptam præcem, aliquam
vocalem orãs sub-
iungit.

RECTE

RECTE ORATURO AC ME-
ditaturo qua seruanda & qua
fugienda sint.

CAP. III.

MULTA sunt quæ orationem ac meditationem, vt rectè fiat, promouent: non pauca item quæ illam impediunt: quapropter orans diligentissimam dabit operam, vt illa sollicitè adimplere, hæc vero totis viribus euitare studeat. Etenim causarum propter quas nonnullis exercitium meditationis difficillimum videtur, & ob quas paucissimi reperiuntur qui eius praxin perdidicerint, præcipua & maxima est, quod in ijs quæ oraturo necessaria sunt, acquirendis, vel in contrarijs cauendis debitam non ponant diligentiam.

Quod quilibet intelligere poterit, si semetipsum iuxta ea quæ nos paulo post explicabimus, discusserrit.

De his impedimentis cum fusè, & elegan-

*Vide
Plud. de
Ponte,
Meditat.*

eleganter R. P. Ludouicus Gratanen-
sis magnæ religionis & sanctimonix
vir, in secunda parte libri de oratio-
ne & meditatione egerit: nos ea tan-
tum breuiter pro instituti nostri ra-
tione perstringemus.

TEMPVS.

P R I M V M, opus est, vt certum san-
cto huic exercitio, tempus in sin-
gulos dies assignetur. Quod vt fiat
notanda sunt quædã. i. Non posse ge-
neralem præscribi regulam quan-
tum quisque huic exercitio tempo-
ris impendere debeat, propter per-
sonarum diuersitatem, sed necessa-
rium esse, vt quilibet iuxta statum
suum, vnam, duas, vel certè vt mini-
mum dimidiam horam, aut quan-
tum ei videbitur temporis, in hunc
finem deputet, simulque certam ho-
ram, vel matutinam vel vesperti-
nam, prout oportunum ei fuerit,
qua id facturus sit, determinet.

2. POSTEA

2. POSTEA QUAM firmiter se-
cū statuerit, quantum temporis &
quam horam huic exercitio dare ve-
lit: maximoperè cauebit ne propter
negotium aliquod terrenum horam
illam prætermittat, aut in aliam
commutet: sed certò sibi persuadeat,
negotium hoc omnibus alijs, quæ
occurrere possint, maius & excel-
lentius esse, adeoque cunctis præfer-
ri debere. Etenim hostis malignus,
cum summæ sit calliditatis atque
versutiæ, nihil maioribus agit viri-
bus, quàm vt meditantem impellat
vel ad omittendam vel ad differen-
dam in aliud tempus incommodum
orationis horam, vt tum malè me-
ditationem peragat, vel omnino e-
am prætermittat. Non minus quo-
que cauebit, ne præfixum orationis
tempus abrumpat vel abbreviet, de
quo paulo post nonnulla dicemus.
Quæ tamen omnia intelligi debent,
ita facienda esse, vt nullum per hoc
charitati vel obedientiæ detrimen-
tum adferatur.

Etenim

Etenim si contingat, nobis precibus incumbentibus, à superiore aliquid iniungi, aut aliquod charitatis opus, quo proximus iuuandus sit, se nobis offerre, orationem interrumpere atq; ad tempus seponere debemus, sic enim gratissimam Dei voluntatem, (qui ita fieri vult) adimplebimus, & nobis meritorum cumulum adaugebimus.

3. EVANIENTE autem hoc casu, vt quis orationem vel ex parte, vel totam iusta urgente causa intermittat, cauendum erit ne obliuiscatur damnum hoc alia eiusdem diei hora si fieri potest, refarcire: quemadmodum si quis à consueta prandij hora præpeditus fuisset, non obliuisceretur postea refectionem sumere.

4. TEMPVS maximè aptum meditationi siue orationi mentis, est media nox, propter eius ingentem quietem & silentium. Proximas vero ab hoc partes obtinet Matutinum, statim videlicet post somnum, priusquam manus alteri operi, aut studijs admoucantur. Etenim, Christo admonente,

monente, primum quærendum est *Matt. 6.*
regnum Dei. Post matutinum tēpus,
 nullum conuenientius vespertino,
 paulò nimirum ante cœnam.

5 **T E M P V S** quoque aptum orandi
 & meditandi est, quando sponsus a-
 nimam intus vocat, & gratia sua vs-
 que adeo præuenit, vt se quàm ma-
 ximè ad orandum & contemplandū
 dispositam sentiat. Similiter quādo
 anima ingenti cupiditate ac deside-
 rio meditationibus incumbendi fla-
 grat, non aliter atque cum corpus
 cibi appetitu ducitur.

6. **F E S T I V I S** & solennibus etiam
 diebus magis orationi & contem-
 plationi insistendum est: imo ijs die-
 bus si fieri posset, nihil aliud agendū
 foret, quia eam ob causam ordinati
 & instituti sunt. Et quanto solenni-
 tas siue mysterium, quod agitur ma-
 ius est, tantò magis sancto huic ex-
 exercitio se quisque deberet tradere
 atque addicere.

L O C V S.

L O C V S idoneus ad meditatio-

F **nem**

nem diligendus est: is autem tantò erit aptior, quantò secretior, & ab omnibus externis tumultibus remotior. Docent nos id sacræ pagine tum in veteri, tum nouo testamento: *Ducam eam*, inquit Deus per Prophetam Oseæ, *in solitudinem & loquar ad cor eius*. Et Christus in Evangelio: *Tu autem cum oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio ora patrem tuum in abscondito*. Quæ sententia quamuis spiritualiter possit intelligi, vt sit sensus. Ingredere teipsum, & clauso cordis tui ostio, omnes à te alias occupationes exclude: attamen nemini dubium est, quin etiam iuxta literam accipi queat. Quamobrem ostia claudēda sunt, ne ab aliquo superueniente turbemur: fenestræ quoque, quoniam loci obscuritas non parum hæc mentis exercitia promouet.

LOCVS adhæc orationi & contemplationi valdè idoneus est, Ecclesia siue sacellum consecratum,
modò

modò absit tumultus omnis: maxime
 si augustissimum Altaris sacramen-
 tum ibidem expositum fuerit.

Quamuis consultum foret, quem-
 libet habere domi suæ deuotum ali-
 quod oratorium, in quo ab alijs se-
 questratus, sua peragere valeat de-
 uotionis exercitia.

**CONTRITIO ET CASTIGA-
 tio Corporis.**

AD Orationem rectè faciendam
 non parum momenti adferre
 pœnitentia, partim interior, quæ est
 contritio, compunctio, & dolor de
 peccatis; partim exterior quæ nihil
 aliud est, quam carnis per ieiunia, di-
 sciplinas, cilicia, aliasque austerita-
 tes, mortificatio, vt spiritui obtem-
 perans & morigera efficiatur. Quan-
 tò autem quis duo hæc pœnitentiæ
 genera amplius dilexerit, tantò ma-
 iorè in orationib. & meditationibus

F 2 suis

fuis profectum sentiet. Cum è contrario fieri non possit, vt is qui earũ amator non est, benè precetur, aut aliquẽ in exercitijs spiritualibus progressum faciat. Etenim oratio & mortificatio ita sibi inuicem sociantur, vt separari nequeant. Cauendũ tamen ne quis inconsulto Patre suo spirituali, solo voluntatis suæ arbitrio ea assumat.

ABSTINENTIA.

INTER pœnitentias exteriores nulla ad rectè orandum & meditando adiuuenti plus adfert, quam ieiuniũ & abstinentia: cui proprium est mentem expedite in Deum eleuare, quemadmodũ S. Ecclesia in Quadragesimali præfatione canit. Præsertim cum ipsi in nobis experiamur, corpore cibus repleto, spiritum ad functiones suas ineptũ reddi. Quamobrẽ quisquis Deo per orationem & contemplationem vñiri desiderat, necesse est vt in cibo

ac potu sobrius sit, maximamque curam habeat quantitatis, qualitatis, & methodi in manducando, ut nimirum sensualitatem, quoad fieri potest, reprimat & mortificet; sibiq; certo persuadeat, (uti vero verius est) hominem sensuum & carnis solatia captantem nunquam eò peruenturum, ut orationis ac meditationis praxin ritè perdiscat; cum caro & spiritus sibi è diametro aduersentur. Hæc autem sobrietas in cœna maximè requiritur, ut animus matutinis horis ad deuotionis exercitia sit liberior.

*SILENTIVM ET CVSTODIA
sensuum.*

NON minus necessaria est ad ritè meditandum mortificatio & iugis custodia linguæ, cæterorumque sensuum, maxime visus & auditus. Etenim curiositas videndi & audiendi distractionis origo est, deuotionemque mirum in modum

F 3 impe-

impedit : nimia verò in loquendo effusio multò adhuc ampliùs : sicut è contrario taciturnitas , & non sollicitari de videndis & audientis, quæ ad nos nihil attinent , maximoperè deuotionem promouet. Quapropter qui in sancto orationis exercitio fructum aliquem facere desiderat, maximam ponet diligentiam in obfirmandis portis, oculorum, oris, & aurium , vt quoad fieri potest, ita viuat, quasi mutus, cæcus, & surdus existat.

SOLITVDO, RECOLLECTIO
& orationes iaculatoria.

PROPTER eandem causam, præcipua ad rectè orandum & emendandum præsidia atque adiumenta sunt, solitudo & recollectio sui ipsius, id est, abstractam vitam agere, cellam suam diligere, nec amplius cū hominibus quam necessitas exigat, conuersari. Non parum quoque

que utilitalis meditati adferet, si apud se manere, atque præsentiam DEI assidue cogitare, etiam in medijs externis occupationibus consuescat, & hunc in finem orationibus iaculatorijs, sæpenu-
 rō vtatur. Etenim hoc agendo, tem-
 pore orationis adueniente, vix alia
 egebit dispositione; cum è contra-
 rio is qui in multa distractus est,
 hora orationis impendente, maximo
 labore cogitationum innumerabi-
 lem turbam, qua mens eius oppri-
 mitur, vix possit excludere.

OCCUPATIONVM MUL-
 titudo.

EARVM rerum quæ oratio-
 nem ac meditationem non
 mediocriter præpediunt, vna
 est, occupationum, siue negotio-
 rum qualiacunque illa sint, nimie-
 tas: in quibus dum homo disten-
 ditur, tempus irreuocabile præte-
 rit, distractio animum ingreditur,

F 4 & mens

& mens ad spiritualia prorsus arida redditur.

Quia in re tartareus hostis non minus sæpè quàm perniciosè quam plurimos Dei seruos præposterè relasos decipit, quos in extrinsecis huiusmodi negotijs plus æquò facit occupari, atque interim sui ipsorum obliuisci, vel vt minimum salutem propriã, & spiritus profectum illis postponere, sub specie siue prætextu diuini honoris, salutis animarum, charitatis & obedientiæ: nec aduertunt miseri, se vehementer errare, atque charitatis & naturæ ordinem, quo nosmetipsos magis quam alios diligere tenemur, inuertere. Ac proinde unicuique prouidendum erit, vt à diabolica hac circumuentione sibi quàm maximè caueat, neque nimis se negotijs oneret, vt temporis aliquid orationi ac meditationi dare queat.

PAX INTERIOR.

QUEM AD MODVM refrenatio
& mortificatio sensuum exter-
norum

horum ad rectè orandum, vti supra diximus, omnino necessaria est: itaque quoque mortificatio internarum passionum: vt meditans caueat sibi ab omni inquietudine, turbatione, molestia, & omni affectione inordinata erga quamcunque creaturam, atque semetipsum in vera pace & tranquillitate spiritus conseruet, illumque tati faciat, vt pro nulla re aut euentu mundi illius iacturam pati cupiat: Quia scriptum est: *Factus est in pace locus eius.* Et aqua si turbata fuerit, nihil in ea cerni potest. *Psal. 79.*

**LECTIO SPIRITUALIS ET
bona corporis dispositio.**

Spiritualis lectio meditationem & orationem mirificè promouet atque idcirco vnicuique ad manum esse deberent libri spirituales, quibus iuxta suam commoditatem & necessitatem stans temporibus vteretur. De his paulo post latius suo loco dicetur.

Sanitas verò & bona corporis dispositio, ita ad exercitiū hoc requiritur,

F S

ritur,

ritur, vt nihil ferè æquè sit necessarium. Etenim si corpus, quod est animæ instrumentum, in functionibus suis, languet, anima nunquam poterit rectè orare aut meditari: quemadmodum scriptor, si penna malè aptata sit, nunquam poterit litteras benè pingere. Maximè verò curandum est, vt caput benè se habeat.

DISCRETIO CVM RECTA
intentione.

QUAMVIS ad sanctum hoc orationis & meditationis exercitium, oporteat omnem diligentiam possibilem adferre, totum studium huc conferendo, vt omnia ad illud requisita singulatim obseruemus: nihilominus cauendum erit ab omni violentia indiscreta animi vel corporis, quæ nihil aliud est quam illusio diabolica, quo nos per indiscretionem debilitatos, postea ab orationis exercitio abstrahat: qualis est, lachrymas violenter exprimere

mere, genibus flexis vsque ad notabilem corporis fatigationem manere, & alia eiusmodi. sed oportet se suauiter & humiliter gerere, atque cum Propheta dicere, *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus.* Præterea ad hoc exercitium, uti ad alias actiones omnes adferre oportet, bonam & sanctam intentionem, ut non quærat quis semetipsum, vel gustum & consolationem suam, sed purum Dei honorem ac beneplacitum.

SIMPLICITAS, HUMILITAS,
reuerentia, & puritas con-
scientia.

SIMPLICITAS debet esse orationis focia, ut non quærat quis subtilia, & curiosa in meditatione, uti sunt elegantes conceptus, vel insolitæ visiones: quia Deus cum non curiosis, sed cum simplicibus esse & conuersari amat. *Et cum simplicibus sermocinatio eius.* Adde quod simplices ad orationem & meditationem videantur esse quàm maximè apti, & diuinarum illustrationum capaces.

Prou. 3.

HVMILITAS quoque & reuerentia tum exterior tum interior meditato est necessaria, qua se coram Deo, animo & corpore, adhibita nihilominus supradicta discretionem prosternat, recordeturque se consistere in praesentia diuinæ Maiestatis, qua nihil maius aut melius cogitari potest, vti supradictum est.

AD HAEC oratio maximam requirit conscientiae puritatem & vitae sanctimoniam. *Beati enim mundo Matt. 5., corde quoniam ipsi Deum videbunt.* Atque hinc fit, quod, qui laxae sunt conscientiae, & leuiore defectus euitare non curant, nunquam in oratione aut meditatione profectum aliquem facturi sint.

COLLATIO CVM ALIIS, PRÆPARATIO, & perseverantia.

AD rectè orandum non parum confert, sæpenumero cum alijs de rebus spiritualibus, & ad deuotionem spectantibus tractare, & sermonem conferre. Huiusmodi enim collationes siue sermocinationes animum
in,

inflāmant, vti ex duorū discipulorū
 in Emaus euntiū, & partim inter se, *Luc. 24.*
 partim cum Christo seruatore, de
 Redemptionis nostræ mysterio con-
 ferentium exemplo patet. Nam qui-
 bus delectabile est, pijs huiusmodi
 colloquijs neglectis, de alijs rebus
 omnibus confabulari, nunquam ad
 rectè orandi aut meditandi gratiam
 peruenient.

DENIQUE vt semel finiam, duo
 sunt maximè præ alijs omnibus, ei
 qui in hoc meditationis exercitio
 insignem progressum facere deside-
 rat, necessaria præparatio diligens
 ante orationem, de qua suo loco.

Et perseverantia: vt nimirum ex-
 ercitationem hanc eximiam quidem
 & necessariam, verum arduam &
 difficilem, cum ingenti in Deum fi-
 ducia, & sui ipsius diffidentia, vsque
 ad extremum vitæ suæ diem ita con-
 tinuet, vt nullis difficultatibus qua-
 lescunque tandem illæ sint, ab ea se
 deturbari patiatur. Ad quod facit il-
 la sententia Christi seruatoris di-
 centis. *Oportet semper orare & nun-*
quam deficere. *Luc. 18.*
 QVQ.

NO INSTRUCTIO
QUOMODO INSTITVENDA
fit mentalis oratio.

CAP. III.

ORATIO *mentalis* est colloquium siue fermocinatio interior animæ cum Deo, cui in spiritu omnes suas petitiones & necessitates, sine vlllo verborum strepitu exponit.

Eius autem instituendæ duplex est modus. Alter est quando anima per sese inuenit suspiria quibus Deum alloquatur: vt si intrinsecus ei dicat: *Benignissime Deus tot me beneficijs ornasti, quibus ego digna non sum &c: da mihi hanc gratiam &c:*

ALTER est, quando orationem aliquam vocalem, (vti est oratio Dominica, vel alia quæpiam, quam memoriæ commendauerit) à principio vsque ad finem, in spiritu secum ruminat, petitionesque in verbis orationis illius contentas, Deo offert.

IN Oratione, id est, quando cum Deo quis sermonem habet, tria vt plurimum facere oportet: gratias agere, petere, & offerre.

PETI-

PETITIO in duobus generatim consistit, nimirum in petitione indulgentiæ aut remissionis peccatorum: & alterius gratiæ, boni, virtutis, aut rei quam desideramus. Hæc autem omnia vt rectius fiant, eorum praxin & vsum breuiter monstrabimus.

QVOMODO REDDENDÆ
sint Deo gratiæ?

CAP. V.

VT Deo pro acceptis beneficijs debitiæ persoluantur gratiarum actiones, necessarium est, vt quisque duplicem beneficiorum Catalogum penes se habeat, aut memoriter teneat. Alterum generalium beneficiorum, quæ septem numerari possunt: puta: Creatio, Conseruatio, Redemptio, Fides, (id est, ad veram fidem vocatio;) Iustificatio, (quod nimirum Deus illum ad poenitentiam longanimiter expectauerit, reuerentem suscepit, ei que omnia peccata donauerit,) Communio sacratissimi corporis & sanguinis Christi, Vocatio ad diuinum seruitium.

Alterum

Alterum particularium, quæ sicut unicuique propria sunt, ita ab vnoquoque speciatim colligi debent. vt: quod de bonis & Christianis parentibus natus sit: quod optima sit corporis constitutione; quod a multis infirmitatibus & periculis animæ & corporis præseruatus ac liberatus fuerit &c. Quorum beneficiorum vnumquodque si quis paulisper secum expendit, satis magnam gratiarum agendarum & orationis continuandæ materiam inueniet. Generatim vero potest quisque gratias Deo agere: pro bonis naturæ, gratiæ, & acquisitis. Item pro bonis animæ, corporis, & externis.

DE PETITIONE.

CAP. VI.

IN petitione quatuor attendenda sunt puncta: nimirum; Quæ nobis petenda sint, Pro quibus, A quo, & Quomodo. Hæc autem omnia ritè seruare oportet, vt petitionum & votorum nostrorum compotes reddamur. Ea

Ea quæ nobis petenda sunt Orati-
 õis Dominica continentur; verum
 præter generales has Orationis Do-
 minicæ Petitiones, quæ quotidie à
 nobis in precibus primo loco po-
 stulandæ sunt, debet quilibet speci-
 alia quædam, sibi maximè necessa-
 ria petere, quæ vel singultim me-
 moria tenebit, vel Catalogum eorũ
 conficiet, quo cum opus fuerit, in o-
 ratione mentali uti valeat. Exem-
 plum eiustale esse potest.

CATALOGVS PETITIONVM
specialium.

- Petere o-
 portet. {
1. *Gratiam* officio suo
 benè fungendi.
 2. *Tempus* utiliter ex-
 pendendi.
 3. *Status* & professionis
 suæ perfectionem appre-
 hendendi.
 4. *Vitium* aliquod supe-
 randi & imperfectiones
 extirpandi.
 5. *Virtutem* aliquam, qua
 maximè indiguerit, ac-
 qui-

INSTRVCTIO

quirendi, præcipuæ chari-
tatem, humilitatem, donū
orationis, vel fidei augmē-
tum, orando cum Apосто-
lis. *Domine doce nos orare,*
Et Domine adauge nobis fi-
dem.

Luc. 11.

Luc. 17.

QV ARVM RERVM PETEN-
da sit remissio.

CAP. VII.

DECET vnumquemque Christi-
anum generatim omnium pec-
catorum suorum dimissionem po-
stulare: vel ea in tres partes disperti-
ri ac petere dimissionem totius mali
quod fecit, boni quod omisit, & tem-
poris quod perperam expendit: Est
& alia generalis methodus: orare ni-
mirum veniam omnium malarum
cogitationum, verborum, & ope-
rum: & omissionem bonarum cogi-
tationum, verborum, & operum.

SP E C I A T I M vero poterit quis-
que mentis oculum ad hæc quatuor
conijcere: videlicet, ad præcepta Dei
& Ecclesiæ; ad septem peccata mor-
alia

talia ; ad tres animæ potentias ; ad quinque sensus corporis. Etenim in his omnia peccata, quæ homo in vita committere potest, comprehenduntur : & super vnoquoque horum punctorum paulisper mēte ratiocinari, atque speciatim dimissionem peccatorum contra hoc vel illud præceptum, in tali genere peccati, tali cum animæ potentia aut sensu externo, admissorum petere. Quibus peccata status & officij vniuscuiusque propria adiungi poterunt.

CATALOGVS EORVM PRO
quibus orandum est.

GENERATIM orare debemus pro omnibus, quemadmodum Christus Seruator noster in oratione Dominica quam nobis tradidit, euidenter demonstravit. Et speciatim pro singulis. Maximè vero pro necessitatibus sequenti Catalogo comprehensis.

I. Pro vniuersa sancta Catholica, Romana Ecclesia, nominatim pro sanctissimo Domino Papa.

2. Pro

2. Pro *haereticorum* ad Ecclesiae gremium reductione & infidelium conuersione.
3. Pro *toto Regno*, & nominatim pro *Rege*.
4. Pro *praelatis* omnibus Ecclesiasticis, & Principibus Christianis.
5. Pro nostris *superioribus*; Ciuitatum Gubernatoribus, & magistratibus.
6. Pro *benefactoribus* nostris uiuis & defunctis.
7. Pro *fidelibus animabus* in Purgatorij locis existentibus.
8. Pro *ijs*, qui curae nostrae commisi sunt.
9. Pro *inimicis* & *aduersarijs* nostris.
10. Pro nonnullis *uiuis* & *defunctis* speciatim, & pro *ijs* qui se orationibus nostris commendarunt.

HAEC autem oratio pro alijs, affirmante S. Chrystomo est acceptissima Deo, ad illam multis nominibus obligati sumus, ideòque nullo vnquam die negligenda.

Notandum quoque sicut pro alijs
ora-

oramus, ita nos etiam pro alijs gratias agere & offerre posse. Exempli causa. Possumus Deo gratias reddere pro cunctis beneficijs in omnes Angelos & homines, atque nominatim in Beatissimam Dei Genitricem collatis. Item, pro beneficijs in omnes Christianos, omnes Religiosos, in hoc Regnum, atque in priuatas quasdam personas effusis, considerando paulisper personas & beneficia singulatim, atque pro vnoquoq; gratias Deo agendo, non aliter ac si pro nobismetipsis gratias redderemus.

CATALOGVS PATRONORUM.
qui orandi sunt.

Condecēs præterea esset, vt quisque sibi faceret Catalogum Patronorum specialium, quos summa cum animi deuotione quotidie inuocare consuesceret. Catalogus huiusmodi esse potest.

1. Beatissima VIRGO MARIA.
2. ANGELVS noster tutelarıs.
3. SANCTVS, cuius nomen quis gerit.

4. SAN-

4. SANCTI ET SANCTAE ad quos maiori deuotione afficitur, quos ad suum arbitrium quisque poterit deligere.

5. SANCTVS siue Patronus loci in quo viuit, & Angelus, cui loci eius cura commissa est.

6. SANCTI diei præsentis.

Religiosi poterunt his quoque annumerare primum Ordinis sui Institutorem.

QUOMODO NOS OPORTET petere.

VT ea quæ petimus facilius & expeditius assequamur, tria hæc non parum momenti adferent. *Primum est*, si in petendo tres Theologicas virtutes actu exerceamus: *Fidē*; considerādo Deum omnia posse. *Spē*; Considerando summā illius bonitatem, atq; inde desiderium & fiduciam petitionis nostræ obtinenda concipiendo, *Charitatem*; postulando ea duntaxat ad purum Dei honorem, & nostram proximorumque salutem. *Secundum est* in petendo uti obse-

obsecrationibus, qualibus in Litanijs
& supplicationibus Ecclesie vtimur.
Tertium est, adijcere quoque sancto-
rum merita & intercessionem, qui
ea quæ nos haudquaquam meremur,
facilius nobis impetrare possint.

*QVID DEBEAMVS OF-
ferre & quomodo.*

OFFERRE nos oportet Deo
cuncta quæ nobis largitus est,
& indies largitur: esse, vitam, ani-
mam, corpus, bona externa, cogitati-
ones, verba, opera. Item, Unigeni-
tum ipsius Filium, præciosissimum e-
ius sanguinem, passionem, mortem,
merita, actiones. Item omnia bona
opera Beatissimæ Virginis Mariæ,
sanctorum & electorum omnium,
atque totius Ecclesie à mundi exor-
dio.

Omnia vero hæc possumus offer-
re cum pro nobismetipsis, tum pro
alijs, generatim & speciatim, eodem
modo, quo dictum est, de gratiarum
actione & petitione.

Sunt

Sunt igitur ea quæ diximus quoad gratiarum actionem, Petitionem & Oblationem pro nobis & alijs faciēda mentaliter. Nam de hac orationis specie nobis modò sermo est. Continentque eadem elegantissimum modum, in oratione longo tempore perseverandi.

Notandum quoque hæc agenda esse certis horis diei, vt, statim post matutinam meditationem, vel sub sacrificio Missæ, vel alio tempore congruo, idque seruato conuenienti ordine, ne quis hæreat, aut tædio affectus propositi sui obliuiscatur; Nam posteaquam exercitium hoc aliquādiu continuauerit & quasi in cōsuetudinem verterit, nullam postea amplius experiētur difficultatem.

Ea quæ de oratione mentali restant, paulò post, cum de colloquio agemus, tradentur.

DE ORATIONE MIXTA.

CAP. VIII.

ORATIO MIXTA ea proprie
dicitur

dicitur (quemadmodum supra explicuimus) quando partim mentaliter partim vocaliter oramus: vt si post mentalem pro animabus fidelium defunctorum precem, vocalem orationem *Fidelium* quis subiungat. Hic autem orandi modus, meditatione siue Oratione mentis facilius est: adeoque vsurpari potest, quoties quis ad meditandum, propter quandam animi vel corporis indispositionem, ineptus est.

Porro hac orandi methodo vti quis potest, *Primo* circa præcepta Dei & Ecclesiæ. Exempli causa; Potest primum decalogi præceptum assumere, & secum expendere, quam malè hæctenus illud seruauerit, reducendo sibi in memoriam peccata quæ contra præceptum illud admisit, illorumque veniam ac dimissionem mentaliter postulare, ac deinde orationem Dominicam vocaliter subiungere: similiq; methodo in reliquis præceptis vti.

2. Circa septem peccata mortalia; vbi eodem modo quoad singula procedet,

G

cedet,

cedet, atque à primo superbiæ peccato ordietur, vbi posteaquam peccata, quæ in hoc genere designauit, paulisper sibi in mentem redegerit, eorumque veniam à Deo precatus fuerit, Oratione Dominica vocaliter adiecta, precem suam cōcludet.

3. Circa tres animæ facultates, memoriam, intellectum & voluntatem, in quibus eandem methodum mentaliter & vocaliter orandi adhibebit, vbi prius secum reuoluerit; Cur illi Deus (exempli gratia) memoriam donauerit, & peccata quæ admisit, non vtendo illa ad finem, ad quem Deus eam largitus est. Simili modo fiet de intellectu & volūtate.

4. Circa quinque sensus corporis, visum, auditum, gustum, odoratum & tactum.

5. Eadē methodo Religiosus quilibet vtipotest circa Regulas Ordinis atque officij sui: & quilibet alius poterit eandem non minus vtiliter quam faciliter statui & officio suo applicare.

Aliud Orationis huius mixtæ exemplum

plum infra reperies cap. 34. remedio septimo aduersus distractiones.

D E O R A T I O N E V O C A L I.

C A P. I X.

ORATIO *vocalis* duplex est, vna publica, id est, horæ canonicæ, & psalmodiæ: altera priuata, qualis est, officium B. Virginis, Rosarium, Corona, &c. Ad primam Ecclesiastici & Religiosi omnes obligantur: altera vt plurimum est deuotionis, nec quenquam obligat, nisi ratione poenitentia à confessario iniunctæ, vel statuti, vel voti ad eam teneatur. Ad vtramque adferre necesse est debitam præparationem, atque attentionem, tria hæc obseruando.

1. Vt, priusquam orans illam auspicietur, semetipsum prius paulisper ingrediatur, & colligat, atque cor ad Deum eleuando, ei opus bonum quod aggreditur, ad purum ipsius honorem & gloriam offerat, & roget, vt sibi auxilio esse, mentemque in se vno stabilire velit. Quem

in finem subiungere poterit orationem. *Actiones nostras, &c.*

2. In progressu orationis duo faciendū sunt: alterum est, verba omnia distinctè, sine festinatione nimia pronunciare: alterum, per interualla, vti ad finem vniuscuiusque Psalmi, dum dicitur *Gloria Patri &c.* vel in Rosario ad finem singularum decadam, attentionem renouare, id est, si animus distractus est, eum colligere, & à Deo negligentiae huius veniam precari, inceptamque orationem, noua cum deuotione prosequi.

3. Absoluta oratione, reddendae erunt Deo gratiarum actiones, & defectuum in ea commissorum veniam humiliter flagitanda.

A L T E R perelegans orationis vocalis modus hic est: Recitare orationem Dominicam, (quod de omni quoque alia vocali oratione intelligi potest:) idque lentè & suauiter & in pronunciandis singulis verbis tantum temporis interponere, quanto durat halitus naturalis hominis, ita vt verba sequantur vel comiten-

tur

etur anhelitum : atque dum foris profertur verbum, intus considerare verbi huius significationem, vel personæ cui loquimur excellentiam, ac maiestatem, & nostram è contrario vilitatem. Quilibet tantum temporis orationi huic impendere poterit, quantum volet, recitando vnam vel plures orationes, vel vnam eandemque pro libitu sæpius repetendo.

Hic orandi modus elegans, facilis, deuotione plenus, nec distractioni valdè obnoxius est, ideoque à nobis sæpenumero ad vsum adhibendus esset, non quidem in recitandis horis Canonicis vel Rosario, quoniam nimia, ad hoc temporis morare. requireretur: sed in recitanda minimū vna oratione Dominica, & salutatione Angelica, iuxta hanc methodū, idque sub finem quotidianæ meditationis, post absolutum mentaliter colloquium.

Quando aliquis in itinere constitutus est, vel nō habet illam opportunitatem, vt commodè meditationi possit incumbere, tum conueniē-

ter vti poterit hac orandi methodo, quę facillima est, atque etiam ambulando perfici potest.

Supplicationes S. Matris Ecclesię, quas Litanias appellamus, ad orationem quoque vocalem pertinent, & elegantem quandam orandi methodum, antiquitate venerabilem, atq; Christiano homini maximę conuenientem complectuntur. Habent enim primo sanctorum inuocationę, deinde petitiones cum obsecrationibus, pro nobis & proximis nostris viuis ac defunctis, & pro omni statu Ecclesię: ideoque à Christifidelibus frequentari deberent.

Orationes denique, quas vulgari nomine Collectas vocant, optimę, pijsimę, atque sanctissimę sunt, quas ad vsum quisque deberet adhibere, cum specialem aliquam gratiã petere, aut pro impendenti aliqua necessitate, vti pro pace, pro infirmitatibus auertendis, pro itinerantibus, &c. orare proponit. Orationes huiusmodi in Missalibus & Officijs S. Virginis quęrendę erunt.

Bozum

Bonum quoque est, dum sanctum aliquem inuocamus, orationem siue collectam Sancti illius propriam recitare, ac Deo offerre, vel si propriam non habeat, de communi eam mutuari.

D E R O S A R I O.

C A P. X.

INTER omnes orationes prima & præcipua est oratio Dominica; quã proximè excipit Salutatio Angelica. Vt propterea (omissis alijs causis) Rosarium & Corona B. Virginis, quæ ex binis hisce orationibus constant, inter optima orandi genera recenseri debeant.

V T autem piè & utiliter Rosarium recitetur, primùm obseruanda sunt tria illa, quæ paulò ante in omni oratione vocali seruãda esse monuimus. Deinde necesse est, vt dũ recitãtur salutationes Angelicæ, mens in realiqua bona & salutari stabiliatur, quales sunt: Mors, infernus, gloria cælestis: maximè verò redemptio-

nis nostræ mysteria in vita Christi & & Beatiss. Virginis contenta. Atque hinc est, quod S. Dominicus ex iisdem mysterijs quindecim, quæ mysteria Rosarij appellauit, elegerit: totique mundo, vt ea in recitando Rosario ad vsum adhiberent, persuaserit. Sunt autem hæc.

MYSTERIA ROSARII.

QUINQUE GAUDIOSA.

1. *Annunciatio Angelica.*
2. *Visitatio B. Virginis.*
3. *Natiuitas Christi.*
4. *Presentatio eius in templo.*
5. *Inuentio illius inter Doctores.*

QUINQUE DOLOROSA.

1. *Oratio & agonia Christi in horto.*
2. *Eius flagellatio.*
3. *Illius spinea coronatio.*
4. *Eiusdem crucis pöderosissima baiulatio.*
5. *Illius crucifixio & mors.*

QUINQUE GLORIOSA.

1. *Christi Domini nostri Resurrectio.*
2. *Illius in cælos ascensio.*
3. *Spiritus S. Missio.*
4. *Beatiss. Virginis assumptio.*
5. *Eiusdem coronatio.*

Praxis

Praxis & modus recitandi Rosarium cum his quindecim mysterijs, est duplex. Alter est, sub vnaquaque decade (quæ vnam orationem Dominicam, & decem salutationes Angelicas complectitur:) considerare vnum mysterium, id est, dum oratio Dominica & decem salutationes Angelicæ recitantur, mysterium istud mentetrahere: exempli causa, sub prima decade, Annunciationis mysterium animo reuoluere, atq; Gabrielem Angelum, cum Beatiss. Virgine sermones miscentem attendere, eorum colloquia auscultare, &c.

Alter est, ad vnumquodque mysterium, vnicam tantummodo salutationem Angelicam applicare: id est, considerando verbi gratia, mysteriũ Annunciationis, vnam tantummodo salutationem Angelicam recitare, deinde expendendo mysteriũ visitationis itidem vnam, & sic consequenter: atque quindecim hæc mysteria toties repetere, donec totum Rosariũ absolutum fuerit.

Posset quoque aliquis sibi colligere

G s gere

gere 50. vel 63. myſteria, ex vniuerſis myſterijs & actionibus vitæ Chriſti Domini & ſeruatoris noſtri, ab An- nunciatione, vſq; ad glorioſam ipſius in cęlos aſcenſionem: atq; ad ſingula vnā ſalutationem Angelicā recitare, modò poſt ſingulas decades Oratio- nem Dominicam interponere me- minerit.

*Alia methodus recitandi
Rosarium.*

S V N T quidem & alij quamplū- rimi modi Roſarium recitandi, at nobis ſatis erit vnum tantummodo adhuc adieciſſe, qui conſiſtit in pec- catis, & quatuor hominis nouiſſimis conſiderandis, ac talis eſt.

Imaginari oportet Roſariū, quod manu geſtatur eſſe coloratum, & ho- ſce colores repræſentare nobis ma- teriam, quam in recitando Roſario volumus mente reuoluere.

Imaginare igitur *primam* decadē granorum Roſarij eſſe diuerſorum colorum, albi, nigri, rubri, viridis, ſaui, &c. *ſecundam* coloris pallidi.

Ter:

Tertiam rubri. *Quartam* nigri. *Quintam* aurei. Id est: In recitanda *prima* decade, quæ est diuersicolor, reduc tibi in memoriam multitudinem & diuersitatem peccatorum tuorû, quæ in omni vita tua commisisti, eorum- que veniam a Deo, per Beatiss. Virginis interuentionem flagita. In *se- cunda* decade, quæ pallida est, mor- tem animi tui oculis repræsenta. In *tertia* decade rubra, tremendum no- uissimi diei iudicium tecum expen- de. In *quarta* decade nigra, pœnas damnatorum in Inferno cogita. In *quinta* decade aurea, Gloriam cæle- stis Paradisi mentis oculis contem- plare.

Qui voluerit hac methodo legere Coronam B. Virginis, constantem 63 salutationibus Angelicis, poterit *sextam* decadem coloris argentei adijcere, atque in ea Beatiss. Virginis nitidissimam puritatem meditari.

HAC methodo Rosarium legere, spectat ad vocalem orationem, cui utiliter mentalem quis posset adijce- cere, si in principio aut fine vniuscu-

G 6 iusque

iusque decadis paulisper in meditatione mysteriorum eiusdem decadis subsisteret, eaque breuiter secum consideraret.

DE ORATIONIBVS
iaculatorijs.

CAP. XI.

Epist. 121
ad Probū

S Augustinus Orationes iaculatorias appellat, breues quasdam preces siue eleuationes mentis in Deum, qualis hæc esse potest. *Deus in adiutorium meum intende.* Hæ autem orationes possunt esse mentales, vel vocales. Mentales sunt, quando Deum intrinsecus ad opem nobis ferendam inuocamus, atque in spiritu sensum huius sententiæ proferimus. *Deus in adiutorium meum intende.* Vocales sunt quãdo eadem verba ore pronunciamus. Sunt autem orationes hæcutilissimæ, tum ad fouendam deuotionem, & cogitandam assiduam Dei præsentiam, tum ad perficiendum id quod Christus in Euangelio, ait: *Oportet semper orare & non deficere.* Ut propterea mirandum non sit, quod

de

de S. Bartholomeo Apostolo, alijsq;
Sanctis, orationi addictissimis, vti de
S. Martha, S. Apollonio Abbate &c.
legitur, eos intra diem & noctē du-
centies orasse; Etenim id facillimum
est, tantū abest vt impossibile sit, per
orationes hasce iaculatorias, siue
mentales, siue vocales, cū oratio ni-
hil aliud sit, quam mentis in Deum e-
leuatio, quod quinquagies vnus ho-
ræ spatio fieri potest: Adde quod o-
ratio Dominica, idcirco nobis tanta
cum breuitate à Christo tradita fu-
erit, vt Christianus omnis eam cen-
ties quolibet die, modò velit, offer-
re possit.

QVIS QVIS igitur spiritualem
vitam sectari desiderat, operam dare
debet, vt ad orationes huiusmodi ia-
culatorias consuescat: quarum vt il-
li tãto expeditior recordatio sit, po-
terit ad singulos horologij sonitus,
orationem aliquã iaculatoriã corde
& ore si solus est, proferre, vel si in
aliorum existit societate corde tan-
tum. Ad quod non parum proderit,
si sententias quasdam insigniores ex

Psalms, alijsq̄ue S. Scripturæ libris selectas habeat, quarum vnam quotidie varietatis causa assumat, & toties quoties necesse fuerit, frequētet.

Et quoniam Oratio Dominica est verè panis noster quotidianus, nō inutile erit pro orationibus iaculatorijs septem petitiones in ea contētas assumere, earumq̄ue singulas singulis hebdomadæ diebus frequentare: ita vt diei Dominico respondeat petitio illa. *Sanctificetur nomen tuū: Feriæ secundæ. Adueniat regnum tuū,* & sic consequenter. Vbi nota, obsecro, perfectionem & excellentiam diuinæ huius precis, quæ ad omne orationis genus deferuire potest, videlicet, ad mentalem, vocalem, mixtam, iaculatoriam &c. Seruit namq; oratio Dominica. 1. ad mentalem, si mente sola petitiones in ea contentæ, Deo offerantur.

2. ad vocalem, quando ore profertur.

3. ad mixtam, si primum ruminetur mente, deinde ore pronuncietur.

4. ad orationes iaculatorias, si eo modo

modo, vti iam diximus, ad vsum adhibeatur.

5. Ad meditationem, quia pulcherrimam meditationi materiam subministrat, vti paulo post docebimus.

Ex omnibus autem his orandi modis, alij alijs sunt accommodatiores, imò vni eidemque personæ alio atque alio tempore, iuxta corporis & animi eius dispositionem, modo hic, modo alius orandi modus magis placebit. Nam corpori languido aut fatigato, cum haudquaquam conueniant longæ meditationes, utilior erit vocalis oratio. Et ei qui in itinere constitutus est, nihil conuenientius oratione mixta, vti supra dictum est.

DE LECTIONE SPI-
rituali.

CAP. XII.

QVANDO QUIDEM clarum atque perspicuum est sacrorum librorum Lectionem utilissimam, atque orationis indiuiduam comitem esse: nam inde quotidiana experientia

tia

tia cernimus eos, qui orationis exercitium diligunt, lectionis quoque spiritualis præcipuos amatores esse: idcirco ea tantum hoc loco annotabimus, quæ ad lectionem utiliter instituendam, momenti aliquid adferent.

Primum documentum versabitur circa libros, qui legendi sunt. Itaque legenda erit S. Scriptura, maximè vero libri quatuor euangeliorum, Epistolæ Paulinæ, & Canonice omnes. Ex veteri autem testamento, liber Iob. Prouerbia, Ecclesiastes, & Sapientia Salomonis. Ecclesiasticus. Post sacram scripturam legendi quoque erunt alij spirituales libri, quorum optimos quosque in sequenti catalogo breuiter annotauimus.

2. Leget quisque libros palato suo maximè seruiantes, atque ex quibus maiorem se utilitatem referre intelligit: ac proinde plures degustare, & ex illis deinde aliquos sibi accommodatiores deligere potest.

3. Ne autem in librorum electione fallatur, consilium Patris sui spiritua-

ritua-

ritualis super hac re inquiret.

4. Cauebit ne in legendo instabilis sit, & modò hunc, modò alium librum legendum assumat, sed vnum aliquem à principio ad finem vsque continuet. Quamquã inficias ire non possim, aliquando ad tædium euitandum, vel tentationis alicuius occasione, vel quia tum ad talem lectionem animus hominis magis dispositus est, librum mutari oportere: sed tum post illam lectionem ad priorem librum continuandum, statim redeundum erit.

5. Expediens quoque est lectionem meditationi conformare: id est, lectionem aliquam de eadem materia, de qua meditatio instituenda est, legere.

Secundum documentum erit, de legendi methodo. Primò igitur, oportet ad lectionem accedere cum intentione recta, nec legere propter solam curiositatem, aut merum sciendi desiderium, vel vt linguam tantummodo expoliamus, sed vt animum ad deuotionem excitemus,
atque

atque in spiritu proficiamus.

2. Non nimis festinanter, sed lentè ac deuotè legendum est, ac verba quæ leguntur masticanda & ruminanda.

3. Si in elegantem & vtilem aliquam sententiam incidamus, paulisper ibi subsistendum erit, & ea cum animo aliquantulum expendenda, adiecta etiam breui aliqua prece.

4. Elegantiore sententiæ memoriæ mandandæ, aut breuiter in libello separato annotandæ sunt, vt cum opus fuerit depromi, & ad vsum adhiberi valeant.

Tertium documentũ docebit quãdo lectioni insistendum sit.

Legendum igitur erit 1. quando animus hominis magnum ad læctionem appetitum, siue inclinationem sentit.

2. Quando mens arida & deuotionis expers est.

3. In festiuitatibus lectioni diutius est incumbendum.

4. Ante & post sacram communionem vel Missæ celebrationem.

5. Non

5. Nonnunquam etiam ante orationem & meditationem, vt animus ad deuotionem excitetur, & meditandi materiam inueniat.

CATALOGVS LIBRORVM
*Spiritualium qui omnibus maxime
vtilis sunt.*

CAP. XIII.

Thomas de Kempis, *de imitatione Christi.*

Meditationes S. Augustini, & S. Bernardi.

*Stimulus diuini amoris S. Bonauenturae
Meditationes eiusdem in vita Christi.*

*Opera omnia Ludouici Granatensis,
speciatim, Exercitia illius spiritualia.
Maior & minor Dux peccatorum.*

*Memoriale vite Christianae, vna cum
Adiunctis. Vera semita perueniendi ad
gratiam Dei. Doctrina vite spiritualis.*

*Speculum humanae vite. Tractatus de
paenitentia & scrupulis conscientiae, de
mysterio incarnationis; de confessione
& communiione &c.*

R.P.

R. P. Ludou. de Ponte è Soc. Iesu, opus
 insigne meditationū de precipuis si de
 nostra mysterijs: Vita, & Passionis D. N.
 Iesu Christi, & B. V. Mariae, Sanctorū ūq;
 iuxta historiae Euangelicae seriem: In
 quo & de quatuor nouissimis plene
 tractatur. Nunc recenter ex Hispani-
 co in latinum translatum à R. P. Mel-
 chiore Treuinaio eiusdem Societ. Ie-
 su Religioso.

Eiusdem dux vitae spiritualis.

Innocentius III. de contemptu mūdi.
 Dyonisius Carthusianus de quatuor
 nouissimis.

Vita sanctorum.

Opuscula Caspari Loartes è Soci-
 etate Iesu. nominatim haec. Medita-
 tiones de quindecim mysterijs Rosarij.
 Meditationes in Passionem Christi.
 Afflictorum consolatio Exercitium vitae
 Christianae. Remedia aduersus pecca-
 ta &c.

Alberti Magni, Paradisus animae, &
 libellus de adhaerendo Deo.

Bartholomæi Saluccij Lux animae
 ad perfectionem anhelantis. Paradi-
 sus contemplatiuorum, & Schola
 diuini

diuini amoris.

*Petri Alcantaræ instructio meditan-
tandi.*

*Cacciaguerra de communionē, &
Tribulationē, cū epistolis spiritualibus.*

*Marthias de Salo Capuccinus de ora-
tione mentali. Scintilla diuini amoris
Petri Aurati, cum alijs eius opusculis.*

Exempla M. Maruli.

*Historia miraculorum Beatæ Virginis
Lauretanae, & B. Virginis de monte
Serrato.*

Opuscula P. Fuluij Androtij.

*Meditationes Vincentij Bruni de
vita Christi.*

*Fran. Arias de imitatione B. Virginis,
de profectu spirituali, de mortificatio-
ne, de oratione mentali.*

*Christiana Institutiones Fran. Costeri,
& precat ones vna cū meditat. in Euā-
gelii totius anni. Eiusdem meditationes
in Passionem Christi, & vitam B. Vir-
ginis, Ave Maris stella, & hymnum
Salve Regina.*

Luca Pinelli opuscula spiritualia.

Didacus stella de vanitate mundi.

*Practica spiritualis Francisci Bo-
naldi*

naldi, & eiusdem stella mystica.

Manuale exercitiorum spiritualium
Andræ Capellæ Carthusiani, vna cū
Meditationibus illius in Euangelia to-
tius Anni.

Vita B. Patris Ignatij Loiola.

Vita B. P. Francisci Xauerij.

Vita Patris Iacobi Laynetz.

Vita B. Aloisij Gonzaga. & Stanislai
Kostka.

Vita P. Francisci Borgia vna cum
eis opusculis.

Qui autem libri Religiosis maximè cō-
ueniant, indicauimus superiore tra-
ctatu de perfectione Reli-
giosa, Documento
secundo.

DE MEDITATIONE.

CAP. XIV.

INitio tractatuli huius diximus, duo ad rectè meditandum esse necessaria; materiam videlicet meditationis: & methodum meditandi: de quibus nunc specialius differendum ut utrique rei provideatur.

MATERIA MEDITATIONIS
id est,

*Quae potissimum in meditationem
sint assumenda.*

1. *Quatuor nouissima, mors, iudicium, inferni supplicia, & caelestis gloria.*
2. *Mundi vanitas, & presentis vitae miseria.*
3. *Peccata vitae antea acta.*
4. *Vita, Passio & Mors Domini & Seruatoris nostri Iesu Christi: mysteria quoque sanctissimi Eucharistiae Sacramenti, ab eo in horum memoriam instituti.*

s. Dei

5. *Dei beneficia*
6. *B. Virg. Maria & Sanctorum omnium.*
7. *Virtutes & vitia.*
8. *Liber Creaturarum.*
9. *Diuinae perfectiones, quæ à Theologis attributa nominantur.*
10. *Sacra scriptura vniuersa, speciatim sacrosancta quatuor Euangelia & Psalmorum liber.*
11. *Oratio Dominica, Salutatio Angelica, Symbolum Apostolorum.*
12. *Denique vt summatim dicam, omnia quæ continentur in doctrina Christiana, siue Catechismo, possunt materiam præbere meditationi.*

Non malè rem attigit, qui distichi huius auctor est

Mors tua, mors Christi, fraus mundi, gloria cali.

Et dolor inferni, sunt meditata tibi.

MEDITANDVM quoque sæpe numero est: ad quem finem homo, & vniuersus terrarum orbis conditus sit: etenim hoc est totius salutis & perfectionis nostræ fundamentum.

Adhæc

Adhæc operę pretium faciet, qui se
in omnibus S. Matri Ecclesię confor-
maverit, illiusque vestigijs inhæse-
rit: id autem consequetur:

Si Diebus solemnibus mysteria, quę
tum fideli populo proponuntur, se-
cum expendat.

Si Festis Sanctorum, vitam, mor-
tem, virtutes gesta eorum præclara,
& gloriam, quam consecuti sunt
mente reuoluat.

Si in Aduentu, Dominicę In car-
nationis mysteria consideret.

Si in Quadragesima, Euangelia
quę diebus singulis leguntur, in me-
ditationem assumat.

Si Dominicis diebus, resurrectionem
Domini & seruatoris nostri, Iesu
Christi; vel vniuersalem hominum
resurrectionē & beatitudinem, quā
Dominica figurat: vel diuina benefi-
cia: vel Euangelium diei secum ex-
pendat: vel quatuor hæc puncta ita
dispertiatur, vt vnoquoque mense,
quaternas Dominicas continente, ea
semel absoluat, singulis Dominicis
singula puncta tribuendo.

H

Si

si diebus, quibus sacra communione refectus est, de mysterijs sanctissimi huius sacramenti, vel Passionis Dominicæ, in cuius commemorationem institutum fuit, meditationem instituat.

Si Sextis ferijs, Dominicam passionem in aliquot puncta dispersitam, secum meditetur.

Si Sabbatis, de Beatissima Virgine Maria aliquid in meditationem assumpserit.

QUANDO sermoni aut exhortationi sacre interfuit, poterit eam, eodem die vel crastino secum renouendo repetere, ac meditationem de illa formare.

Religiosus, & presbyter, debent ea quæ ad vocationem, vota, regulas, statum & officium suum pertinent, frequenter meditari.

ADHÆC quisque illam virtutem sapius mente tractare debet, qua maxime indiget: illud quoque vitium, quod in se præ alijs corrigere desiderat.

Et quemadmodum corpus ea cibaria

baria avidius confectatur, sæpiusque in cibum admittit, quæ palato ipsius maximè iucunda & grata sunt: simile quoque in modum anima ea frequentius in considerationem debet assumere, & quasi illis se pascere, ex quibus maiorem capit gustum & utilitatem Etenim in spiritualibus, æquè ut in corporalibus, verum est illud medicorum pronunciatum.

Quod sapit, nutrit.

A D extremum, circa materiam meditationis tria sunt notanda.

1. Initio uniuscuiusque mensis aut hebdomadæ, magnam adhibendam esse diligentiam in prævidenda & præparanda meditationis materia, quæ in totam hebdomadam seu mensem sufficiens sit.

2. Si aliquo die contingat, iustam offerri occasionem materiæ meditationis iam constitutæ immutandæ, ut si exhortatio aut solemnitas &c: aliqua occurrat: interrumpendam esse illius diei meditationem, atque in crastinum differendam & proseguendam.

H 2 3. Quam-

3. Quamuis fit vtile de hebdomada, in hebdomadā, vel de mense in mensem, certā sibi præfinire materiā meditando, eamq; stabiliter omnibus alijs sepositis prosequi; nihilominus posse quemlibet vno eodemque die, alias quoque in meditationem materias admittere, iuxta dierū vniuscuiusque hebdomadæ numerum. Et quoniam materiæ homini Christiano præ cæteris vtiliores & magis necessariae sunt hæ: Quatuor hominis nouissima, (*mors, iudicium, Infernus, gloria cælestis:*) *Passio Dominica, peccata, diuina beneficia:* poterit eas quilibet præter alias materias, omni hebdomada semel percurrere, atque hoc ordine in meditationem assumere.

Feria 2. Meditabitur de *morte.*

3. De *iudicio.*

4. De *pænis inferni.*

5. De *gloria cælesti.*

6. De *Passione Dominica.*

Sabbatho. De *peccatis.*

Dominica, De *diuinis beneficijs.*

MO-

MODVS MEDITANDI DE
Quatuor hominis nouis-
simis.

C A P. XV.

PO S S V N T de singulis singu-
 læ, vel de vnoquoque plures fieri
 meditationes, ad meditantis libi-
 tum. Vide P. Lud. de Ponte part. 1.
 medit.

De morte hac potissimum considerari possunt.

1. Quanta incumbat hominibus moriendi necessitas.
2. Quam incertum sit, quando, ubi, & quomodo mors hominem adortura sit.
3. Quomodo in morte omnia sint deferenda.

Aliter.

1. Quæ mortem antecedunt, vti sunt *infirmities, medicina, dolores, extrema vinctio.*
2. Quæ illam comitantur, cuiusmodi sunt: *acerrimi cruciatus corpo-*

ris, sensuum amissio, caloris natiui ab-
 scessus, animi anxietates, tentationes,
 visiones &c.

3. Quæ illam subsequuntur, sepul-
 tura, & iudicium animæ particulare.
Aliter.

1. Mortem esse terribilium omniū
 terribilissimam.
2. Eam esse metuendam, contem-
 nendam, & desiderandam.
3. Quam iustum sit, vt quisque ad
 benè moriendum omni se diligen-
 tia comparet.

*De iudicio hæc maximè consi-
 deranda.*

1. Signa terrifica, quæ nouissimum
 iudicij diem præcedent.
2. Mundi renouatio.
3. Omnium Adæ filiorum, ad tubæ
 sonitum excitatio & resurrectio.
4. Maiestas iudicis, quem tota cœ-
 lestis aula circumstabit.
5. Rationis redditio: & librorum
 conscientiæ apertio.
6. Sententia duplex, altera ad bo-
 norum

eorum remunerationem, altera ad malorum vindictam, quarum singula verba veniunt expendenda.

7. Eiusdem duplicis sententiæ executio, quomodo & quanto tempore

*De gloria cœlesti varij sunt modi
meditandi.*

1. Considerari possunt. 1. *Locus.* 2. *persona.* 3. *Actus beatorum.*

2. Bona triplicia Beatorum. 1. *Bona animæ.* 2. *Bona corporis.* 3. *Bona extrinseca.*

3. Tres dotes siue perfectiones animæ, quæ sunt; *visio, possessio, Fruitio.*

4. Quatuor dotes siue perfectiones corporis, *Impassibilitas, claritas, Agilitas, subtilitas.*

5. *Gaudium*, quo Beatorum quisque perfruitur in singulis sensibus.

6. Mente tractari possunt septem puncta sequentia in vna vel pluribus meditationibus.

2. *Loci excellentia*, videlicet, *magnitudo; beatitudo; diuitiæ cœlestis Paradisi.*

2. *Beatitudo corporis*, quod dotatum erit quatuor eximijs qualitibus: quia erit omnino *impassibile*, *splendissimum*, *agillimum*, & vti Apostolus loquitur,) prorsus *Spirituale*, quod alia corpora solida, sine impedimento penetrare possit.

3. *Beatitudo animæ*: maxima illius sapientia, quia visura est Deum facie ad faciem, & omnia in illo amor flagrantissimus Dei & proximi; voluptas & exultatio propemodum imensa.

4. *Beatorum societas* iucundissima: nimirum Beatis. Dei genetrix *Maria*. Angeli & sancti sanctæque omnes.

5. *Actiones & exercitia* Beatorum, quæ sunt: perpetua contemplatio, gaudium, amor, conuiuia, voluptates & Dei laudes assiduæ. *Magdalene* ibi omnes erunt, nulla *Martha*, omnis exulabit exterior actio. aut mundana occupatio.

6. *Bonorum affluentia*, quæ tanta erit vt nihil adsit quod abesse, nihil absit quod adesse optes: hoc verò multo
melius

melius cognosces, si mala mundi & æternæ huius felicitatis bona inter se conferas.

7. *Aeternitas* huius beatitudinis, quæ nullo fine terminanda, sed in omne ævum duratura est.

SUNT & alij modi cælestem gloriam meditandi; Nimirum: Considerare quam ingenti voluptate & gaudio omni ex parte cumulandi sint. Nam Primo, supra se conspiciens SS. Trinitatem, Dominum & Redemptorem nostrum Iesum Christum: beatissimam Virginem Mariam Dei genitricem. Secundo, Circa se societatem optatissimam, & aulam cælestis regis magnificentissimam; Tertio Intra se, animæ & corporis beatitudinem. Quarto, Sub se, mundum Lymbum & Infernum.

Vel Expendere secum bona singula quæ Beatis aderunt, & mala quæ aberunt, ea inter se conferendo, ut eorum contra se positione magis elucescant.

Ad damnatorum penas quod attinet: totidem sunt modi de illis me-

H 5

ditan-

ditandi, quot de gloria & foelicitate beatorum, si bona tantummodo in mala contraria commutentur.

MODI MEDITANDI DE HIS
quæ pertinent ad cogniti-
onem sui ipsius

C A P. XVI.

PRIMVS est. Considerare tem-
pus præteritum, præsens & fu-
turum, vti S. Bernardus pluri-
bus in locis ostendit dicens. Expende
tecum ô homo 1. *Quid fruëris.* 2. *quid*
sis. 3. *Quid futurus eris.* Vel Reuolue
cum animo tuo 1. *vnde venias.* 2. *vbi sis*
3. *Quo pergas.*

V E L mente pertracta 1. Qualis
fit hominis in hunc mundum *ingres-*
sus 2. Qualis ipsius *mansio.* 3. Qualis
exitus.

Secundus est. Considerare (quem-
admodum idem *lib. 2. de considera-*
tione docet:) 1. Temetipsum *quis &*
qualis sis. 2. ea quæ sub te sunt; *Lym-*
bum, Purgatorium, Infernum 3. Quæ
circa te sunt; *mundum, creaturas,*
Dia-

Diabolum. 4. Quæ supra te sunt, gloriam cœlestis Paradisi.

Tertius est. Considerare iuxta eiusdem S. Bernardi instructionem, (lib. de interiori domo cap. 65.) 1. Quid sis per naturam. 2. Quid factus fueris per culpam. 3. Quid esse debueris per virtutem. 4. Quid possis esse per Dei gratiam.

Quartus est. Considerare verba Moyfi (Deuteron. 32.) Utinã homines saperent & intelligerent: præterita: (malum commissum, bonum omis- sum, tempus perditum, IESVM CRUCIFIXUM:) præsentia: (Dei beneficia, mundi vanitatem, vitæ breuitatem, saluandi difficultatem:) ac nouissima præuiderent: (mortem, Iudicium particulare & vniuersale, Inferni tormenta, gloriam Paradisi.

Quintus est. Considerare quatuor causas hominis. 1. Efficientem, quæ est Deus à quo conditus est. 2. Materialem, id est, terram de qua corpus hominis formatum est. 3. Formalem, videlicet animam Dei imagine insignitam. 4. Finale. æternam nimirum beati-

tudinem, cuius gratia homo creatus est.

Sextus est. Considerare semetipsum iuxta diuersos status.

1. Quatenus *hominem*. 2. Quatenus *Christianum* 3. Quatenus *Religiosum, Presbyterum*, aut alio in statu existentem.

M O D I M E D I T A N D I
de Peccatis.

C A P. X V I I.

PRIMVS est. Considerare peccata propria, partim vt cognosci, partim vt verus de illis dolor & contritio haberi possit: eaque in aliquot puncta seu considerationes partiri, vt exempli causa: Meditari, I. Eorum *multitudinem*. 2. *grauitatem*. 3. *Damna* quæ adferunt. *Multitudinis* peccatorum vt exactior notitia haberi valeat, non parum proderit, totam vitam in certa aliquot tempora distribuere, & quibus in locis, & quibus cum personis peccauerimus, cogitare. Vel *peccata* commissâ cogitatione, verbo,

bo, opere, atque omiffione perpendere. Vel quibus modis, contra Deū, proximum, nosmetipfos, peccando diuinam bonitatem irritauerimus, mente tractare.

Notandum verò in peccatorum rememoracione, cauendum esse nimiam inhaesionem in memoria peccatorum carnalium, & iræ atque vindictæ.

Notandum quoque homini spiritali perutilem esse frequentem memoriam antea actæ vitæ, ideoque non inutilem rem facturū, si nonnunquā integrum de illa meditationem instituat: vt plurimum verò percurret eam meditando; quarta vnius horæ parte aut minori etiā temporis spatio, quòd facilè factu erit, si vniuersam vitam suam in totidem partes distribuerit, in quot diuersis locis habitauit, quemadmodum paulò post dicemus de vita Christi.

SECUNDVS est: cōsiderare peccatum in semetipso, vt odium & horror de illo concipi valeat: Meditando, 1. Quantoperè displiceat Deo,

quãque illi è diametro aduerfetur.

2. Quãto perè noceat homini illud designanti, & nonnunquam proximo: quantum animæ, corpori, honori, cæterisque bonis temporalibus.

3. Quanta detrimenta toti adferat mundo; quamque feuerè Deus in illud animaduertit, vti patet exemplo Angelorum lapforum, & ruina generis humani.

TERTIVS est: septè vitia principalia, quæ capitalia nominâtur, affumere, & singula singulis per hebdomadam diebus, methodo quæ sequitur meditari.

Die Dominico de *Superbia*.

Feria Secunda de *Auaritia*.

Tertia de *Luxuria*.

Quarta, de *Inuidia*.

Quinta, de *Gula*.

Sexta, de *Ira*.

Sabbato, de *Acedia*.

De vnoquoque tria hæc puncta possunt considerari.

1. Quãto perè vitium istud Deo displiceat.

2. Quãto perè noceat homini.

3. Quam

3. Quam sæpè Deum isto vitio, & filiabus ab eo pullulâtibus offēderim.

Possunt quoque puncta hæc duplicari considerando.

1. Quantoperè excretur Deus hoc vitium, & contrariam illius virtutem gratam habeat.

2. Quam nociuum sit homini idem vitium, & quã utilis cōtraria virtus.

3. Quam sæpè illud admiserim, & quam abfuerim & adhuc abfim à virtute opposita.

MODI MEDITANDI DE
vita Christi.

CAP. XVIII.

P R I M V S modus est: Præcipuorum illius mysteriorum ab Annunciatione Angelica, vsque ad Ascensionem Dominicam, quotidie vnum sibi meditandum assumere: quam methodum secuti sunt in meditationibus suis S. Bonaventura, Ludouicus Granatensis. Matthias de Sulo Capucinus, Vincentius Brunus & præci-

præcipue P. Ludouicus de Ponte in
meditat. part. 2.

SECUNDVS est: vniuersum Chri-
sti Domini nostri vitam in septem
partes distribuere, & qualibet heb-
domada semel totam meditatio per-
currere, singulis diebus singulas par-
tes tribuendo: quemadmodum alio
in loco fecit S. Bonauentura.

TERTIVS est. Vitam Dominicã
partiri in decem partes, iuxta decem
loca quæ incolere dignatus est, & cõ-
siderare quid in vnoquoque loco e-
gerit, aut sustinuerit propter te.

1. *Quid in vtero matris, nouẽ mensibus.*
2. *In præsepio Bethlehemitico, qua-
draginta diebus.*
3. *In Aegypto, septem plus minus annis.*
4. *In Nazeth. Viginti duobus & am-
plius annis.*
5. *In deserto, quadraginta diebus &
totidem noctibus.*
6. *In Iudæa & Galilæa, euangelizan-
do, tribus annis cum dimidio.*
7. *In pœnis & tormentis vnica die.*
8. *In Cruce tribus horis.*

9. *In*

9. In sepulchro & limbo quadraginta horis.

10. In terris resuscitatus, quadraginta diebus.

HOC pacto vnica hora vel dimidia posset aliquis meditando apud se recensere totam Christi vitam, singulis punctis paululum immorando, quod non paruum ei vtilitatē adfert. Posset quoque de singulis partibus singulas meditationes, aut etiā plures prout ei collibitum fuerit instituere.

QVARTVS est. Christi vitam in tres partes dispertiri, nimirum, ingressum illius in mundum, habitationem, & egressum: atque mente reuoluere, qualis fuerit eius in mundū introitus: quid in eo manens egerit, quomodo egressus fuerit: quam partitionem D. Thomas secutus est. Atque super vnaquaque harum partiū vnum vel plures meditationes formare.

QVINTVS est. Totam Christi vitam tribus alijs generalibus punctis comprehendere, quemadmodum S. Bernar-

Bernardus auctor est, considerando quid dixerit, quid egerit, quid sustinerit: Dixit multa, fecit mira, per tulit dura.

Et vnumquodque horum punctorum in vnam vel plures meditationes partiri. Nos in singulorū punctorum fusiori explicatione non immoramur, ne iusto longiores simus: cum quilibet facile per se, modo in meditationum exercitijs vel leuiter exercitatus fuerit, id agere valeat, aut si opus habet, Patris sui spiritua-
lis consilium possit exquirere.

S E X T U S est. Meditari quindecim mysteria Rosarij, & vnicuique mysterio vnam vel plures meditationes pro libitu attribuere.

S E P T I M U S est. Assumere vnum ex quatuor Euangelijs, aut concordiam aliquam quatuor Euangelicorum, siue vt vocant, Monotessaron, illudque à principio ad finem vsque meditando percurrere.

O C T A V U S est. Septem illas elegantissimas meditationes minori Catechismo Canisij sub finem inser-
tas,

tas, quarum quælibet quinque puncta continet ex Pueritia, vita, & Passione Christi desumpta frequentare.

MODI MEDITANDI PASSIONEM DOMINICAM.

CAP. XIX.

PRIMVS est. Ordini à cæna nouissima, & quotidie mysterium aliquod iuxta ordinem textus Euangelici vsque ad mortem & sepulturam Christi meditandum sibi proponere: vti fecerunt P. Lud. de Ponte part. 4. S. Bonauentura, Loartes, Costerus, & alij.

II. Passionem Dominicam in septem partes distribuere, & omni hebdomada totam meditando percurrere exemplo S. Bonauenturæ, Ludouici Granatensis & aliorum.

III. Totidem de illa meditationes formare, quot fuerunt diuersa loca, in quibus tormentorum aliquid Christus pertulit, quotidie quasi stationem vno in loco faciendo. i. In *cana- culo* in quo nouissima cæna peracta est,

est, vbi magnam in spiritu turbationem & tristitiam sensit. 2. *In horto.* 3. *Apud Annam.* 4. *Apud Caipham.* 5. *In domo Pilati.* 6. *In domo Herodis.* 7. *Iterum apud Pilatum.* 8. *In itinere ad montem Caluaria cum baiularet Crucem.* 9. *In monte Caluaria.*

IV. Meditari septem verba, quæ Christus tribus horis in Cruce pendens protulit, quæque ab omni Christiano memoriæ commendanda, ac sedulò reuoluenda essent.

1. *Pater dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt.*

2. *Ad Latronem: Amen dico tibi hodie mecum eris in Paradiso.*

3. *Ad matrem: Mulier ecce filius tuus, &c.*

4. *Deus meus, Deus meus vt quid dereliquisti me?*

5. *Sitio.*

6. *Consummatum est.*

7. *Pater in manus tuas commendo spiritum meum.*

V. Possent sibi aliquis ex tota Passione duodecim mysteria ad meditandum pro libitu seligere, quemadmodum

dum fecit P. Fulvius Androtius. 1

VI. Meditari tria pænarū genera quæ Christus pertulit, nimirū quid in anima, in corpore, in honore sustinuerit, & vnūquodq; punctum in vnā vel plures meditationes partiri: materia eorum vel ex sacris Euangeliorum libris, vel ex pio aliquo libro hac de re tractanti sumi poterit.

VII. Considerare hæc quatuor: videlicet, *quis sit, qui patitur: quali patitur: pro quibus: & quomodo;* ea que vna vel pluribus meditationibus absolueret. Possunt itē quatuor hæc considerationes, in omnibus de Dominica Passione meditationibus adhiberi. Et quamuis aliqui horum modorum, videantur potius esse puncta meditationum, sunt nihilominus etiam diuersi modi meditandi.

VIII. Possumus eandē Christi Passionem meditari varios in fines, prout diuersos ex ea affectus elicere desideramus: vti P. Ludou. de Ponte, in p. 4. *meditat.* S. Bonauentura in libello quē Stimulū amoris inscripsit, & post illum Dionys. Cartusianus, Granatensis

tensis, Loartes & alij docent.

1. Ad compatiendum Christo, si cōsideremus acerbitatem tormentorum eius.
2. Ad contritionem de peccatis cōcipiendum, si perpendamus illū pro sceleribus nostris expiandis, mortem omnium ignominiosissimam appetijisse.
3. Ad imitandum, si animo reuoluamus, Christum passum esse vt nobis relinqueret exemplum, vt sequeremur vestigia eius.
4. Ad gratias agendum, si confidemus beneficij huius magnitudinem & excellentiam.
5. Ad amandū, si mente pertractemus ineffabilem illam charitatem, quam in hoc opere nobis exhibuit.
6. Ad Spē concipiendā, si intueamur eum peccatorum nostrorum expiandorum, & salutis nostræ causā mortem suscepisse.
7. Ad admirandum si obstupescamus de immēsa illius bonitate & dilectione.

Possumus autem qualibet hebdomada

mada omnes hosce fines in confide-
randa Christi passione semel per-
currere, si quotidie vnum ex illis
nobis proponamus, vel si ad vnum-
quodque dominicæ passionis pun-
ctum, vnum vel plures ex hisce affe-
ctibus in nobis suscitemus.

MODI MEDITANDI DESA-
crofancto Eucharistiæ Sa-
cramento.

CAP. XX.

DE sacrosancto Eucharistiæ Sa-
cramento, varia possunt in me-
ditationem assumi.

I. *Historia.*

1. Quomodo videlicet Agnum Pa-
schalem cum Apostolis manducauerit.
2. Quomodo pedes illorum la-
uerit.
3. Quomodo sanctissimum hoc sa-
cramentum instituerit, & Apostolis
distribuerit.

II. *Nomina.*

Quæ sunt. *Eucharistia. Sacramen-
tum. Communis. Panis. Sacrificium.
Viaticum.*

III. *Figura.*

III. *Figura:*

Quales sunt: *Panis & vinum Melchisedech: Agnus Paschalis: Manna: Panis Helia.*

IV. *CAVSAB* propter quas Christus illud instituit.

Quarum 1. est *In memoriam sua Passionis.*

2. *Vt nobis amorem suum demonstraret.*

3. *Vt animas nostras cibaret.*

4. *Vt nobis pro sacrificio deseruiret.*

5. *Vt esset nobis pro pignore eterna beatitudinis.*

V. *EFFECTA SIVE FRVCTVS* huius Sacramenti.

PRIMO namque efficit in anima quod panis in copore: nutrit eam vitam illius conseruat, aduersus hostes roborat, gaudio & pinguedine deuotionis implet &c.

2. *Intellectum illuminat & cor inflammat.*

3. *Vnit & incorporat hominem cum Deo.*

4. *As-*

4. *Auget virtutes omnes, maximè Fidem, Spem & c.*

5. *Immutat hominem, atque alium efficit per vitæ & morum emendationem.*

6. *Reddit hominem penè de salute sua securum.*

7. *Confert illi in hac vita Dei gratiam & in futura gloriam:*

6. *Antiphona. O sacrum Conuiuium Quæ his quinque constat partibus.*

1. *ò Sacrum conuiuium.*

2. *In quo Christus sumitur.*

3. *Recolitur memoria Passionis eius.*

4. *Mens impletur gratia.*

5. *Et futura gloria nobis pignus datur.*

7. *Quatuor hæ circumstantiæ.*

1. *Quis est qui venit.*

2. *Ad quem veniat.*

3. *Quomodo veniat.*

4. *Quam ob causam veniat.*

POSSUNT quoque considerari ea quæ ad præparationem suscipientis pertinent.

Duo namque sunt necessaria ante sumptionem. *Puritas & desiderium.*

Totidem in communione. *Humilitas & charitas.* Totidem quoque post sumptionem. *Gratiarum actio, & vitæ emendatio.*

Non inutile quoque hymnum sanctissimi huius sacramenti, *Pange lingua,* secum expendere.

Vel orationem. *Deus qui nobis sub sacramento &c.*

Vel sententiam aliquam S. scripturæ: qualis est. *Caro mea verè est cibus. Panem Angelorum manducavit homo.*

Vel sumi potest materia meditationis, ex 6. cap. Ioan, vel 4. lib. de imitat Christi, vel è meditationibus P. Lud. de Ponte part. 4. & 6. vel Pinello, & alijs qui de frequenti communione scripserunt, vt *Androtio, Cacciaguerra & Madritio.*

MODI MEDITANDI DE DIVINIS BENEFICIJS.

CAP. XXI.

POSSVNT primū, omnia Dei beneficia, vna meditatione cōsiderari

rari; & quoniam innumerabilia sunt, duplex eorum catalogus fieri: quorum prior præcipua & generalia complectatur, qualia sunt 1. *Creatio*. 2. *Conseruatio*. 3. *Redemptio*. 4. *Fides*. 5. *Iustificatio*. 6. *Communio*. 7. *Vocatio ad diuinum seruitium*.

ALTER specialia, vt quod de bonis parentibus sit natus, quod optimæ complexionis, quod à multis infirmitatibus & periculis præseruatus: quem sibi quisque proprium conficere & memoriæ mandare poterit, singulaque beneficia secum non nihil ruminare.

II. DIVIDI possunt diuina beneficia multipliciter 1. In beneficia *naturæ*, *gratiæ*, & *acquisita*. 2. In beneficia *animæ*, *corporis*, & *externa*. 3. In *præterita*, *præsentia*, & *futura*. 4. In ea quæ omnibus comunia, quæ pluribus, quæ paucis, quæ nisi soli: & de vnoquoq; genere beneficiorum, vel vna, vel plures meditationes fieri.

3. Possunt prædicta beneficia generalia in septem hebdomadæ dies distribui, & quotidie vnum in medi-

tationem assumi.

4. Potest quis vnico beneficio considerando tamdiu immorari, quamdiu placuerit, & diuersa secum perpendere, maximè sequentia.

1. *Quis me beneficio isto affecerit.*

DEVS.

2. *Quid illum ad hoc permouerit, Sola ipsius bonitas.*

3. *Quam ob causam me illo ornauerit?*

Ad suum honorem & meam salutem.

4. *Quam magnum sit istud beneficium?*

5. *Quantopere illi obligatus sim rationem eiusdem beneficij?*

6. *Quam ingratus ei hactenus extiterim, & quam male hoc beneficio usus fuerim.*

7. *Quid deinceps mihi faciendū sit.*

MODI MEDITANDI DE BE-
atiss. Virgine.

CAP. XXII.

I. Potest quis meditari totam Be-
atiss-

atissimæ virginis vitam, instar vitæ Christi, ordiendo ab ipsa *Conceptione* usque ad illius *Assumptionem*: quæ admodum in 50. meditationibus suis fecit P. Fran. Costerus.

2. Considerare præcipua *mysteria* vitæ ipsius, ea videlicet quæ S. Mater Ecclesia solemniter celebrat.

3. Perpendere singula verba *salutationis Angelicæ*.

4. Illius *virtutes*, de quibus videndus *Arias de Imitatione B. Virginis*, & P. Lud. de Ponte.

5. Eiusdem *Priuilegia*.

6. *Hymnum* aliquem de B. Virgine vel *sententiam* S. Scripturæ ad ipsam pertinentem.

7. *Figuras* & *Prophetias* de illa in sacris literis existentes.

MODVS MEDITANDI IN
festis Sanctorum, desumptus ex Ser-
mone S. Bernardi in vigilia

SS. Petri & Pauli

CAP. XXIII.

CONSIDERARE oportet. 1. *auxilium illius Sancti*. Quam vide-

I 3

licet

cet modo locum incolat: Quanta gloria coronatus sit: & Quale auxilium meritis ac precibus suis mihi præstare valeat.

2. *Eius exemplum.* Quomodo videlicet ad hanc gloriam peruenerit; Et quibus actionibus, laboribus, virtutibus.

3. *Meam confusionem.* Quid nimirum ego faciam? desidero ad eandem cum illo felicitatem peruenire, & tamen opera quæ ille fecit, agere detrecto.

**MODI MEDITANDI DE
virtutibus**

CAP. XXIV.

PRIMUM oportet facere Catalogum præcipuarum virtutum: Quæ sunt. *Fides spes, Charitas Dei & proximi: Timor Dei, Prudentia, Iustitia, Humilitas, Patientia, Obediëntia, Mâsuetudo, Castitas, Paupertas, Sobrietas, Misericordia, Taciturnitas, Simplicitas, Modestia, Magnanimitas, Perseuerantia.*

IN his autem virtutibus considerandis, possunt primū plures virtutes

tutes

tutes in vnam meditationem cōpin-
gi, vt, tres Theologicæ. vel 4. Cardi-
nales, vel tria Consilia Euangelica:
Castitas, Paupertas, Obedientia: & de
vnaquaque virtute, vnum meditati-
onis punctum fieri.

2. VEL possunt septē virtutes prin-
cipaliores, cuiusmodi sunt, tres The-
ologicæ & 4. Cardinales. aut quæ se-
ptem vitijs capitalibus oppositæ sunt
in septē hebdomadę dies distribui, &
quotidie vna in meditationē assumi.

3. Vel possunt omnes supradictæ
virtutes simul quotidie mente tra-
ctari, & aliæ quoque minus principa-
les superius non enumeratæ, quales
sunt: *Mundi contemptus, nihilipensio
sui ipsius, zelus animarum, Deuotio, Di-
ligentia in diuinis obsequijs, Cōcordia,
Veritas, Fidelitas, Liberalitas, Puritas,
Gratitudo, Penitentia.*

4. Vel possunt de vna virtute se-
quentia considerari.

1. Quid sit illa virtus: Exempli cau-
sa. quid sit *humilitas*, & in quo consi-
stat esse humilem.

2. Quam pulchra, excellens, utilis
& ne-

& necessaria sit hæc virtus, confiderando speciatim, quas utilitates adferat.

3. Quantopere placeat Deo, & hominẽ ea ornatũ illi acceptũ reddat.

4. Quæ exempla & monita Christus de hac virtute post se reliquerit.

5. Quam detestabilis, nocuum, & displicens Deo sit vitium contrariũ.

6. Quam ego hæcenus à virtute hac longè abfuerim, atque adhuc abfim, & quæ sit huius rei causa.

7. Quid mihi deinceps faciendum sit, id est: quæ nimirum media assumenda, quæque impedimenta vitanda, vt illum assequar.

QVINTVS modus de virtutibus meditandi, est virtutem aliquam cõsiderare in persona Christi, atq; hæc tria expendere.

1. Quibus exemplis Dei filius, ad hanc virtutem (puta, *humilitatem*) nobis præiuerit.

2. Quæ ad hanc virtutem pertinentia dixerit vel fecerit, attingendo nominatim sententias aliquas.

3. Cur ea dixerit vel fecerit? *Propter me.* Hoc

Hoc pacto posset aliquis qualibet hebdomada meditari septem principales Christi virtutes.

Dominica die. *Charitatem.*

Feria Secunda *Humilitatem.*

Tertia. *Patientiam.*

Quarta. *Obedientiam.*

Quinta. *Mansuetudinem.*

Sexta. *Paupertatem.*

Sabbato. *Castitatem.*

SEXTVS est. Meditari octo beatitudines, atque in singulis tria hæc animo reuoluere.

1. Sententiam ipsam, quæ duo continet puncta, *virtutem, & virtutis premium.*

2. Quantopere virtus hæc in Christo eluxerit.

3. Quam longè ab sim ab hac virtute, & quantum utilitatis ex ea mihi prouenturum sit, si eam possiderem.

**MODI MEDITANDI DE
Creaturis.**

C A P. XXV.

PER considerationem creatura-

I 5 rum

rum perueniri potest ad insignem aliquam Creatoris notitiam : nulla enim est creatura quantumuis parua, quæ non demonstret factoris sui potentiam, sapientiam, & bonitatem.

Quisquis igitur in vita Spirituali proficere desiderat, totum se tradere debet lectioni, maximi & pulcherrimi libri huius mundi, qui omnibus patet: atq; frequentes de ijs quæ legit meditationes instituere: quod duplici methodo fieri potest: vt, vel omnes simul huius mundi creaturæ in meditationem assumantur, vel vna tantum; vt *Cælum, terra, &c.*: atque in illa, Dei potentia, sapientia & bonitas considerentur.

Assuescet quoque omni hora dum creaturam aliquam aspicit, vt *animal, florem &c.*: cor suum ad Deum erigere, & secum expendere, quis illum fecerit, & quam multa in ea diuinæ potentia, sapientia, & bonitatis vestigia appareant. De omnibus autem creaturis generatim ista considerabit.

1. *Magnitudinem mundi huius,*
Creat

Creatoris magnitudinem demon-
strare.

2. *Multitudinem & varietatem re-
rum, infinitas quæ in Deo sunt per-
fectiones.*

3. *Elegantem huius mundi ordinem,
Dei sapientiam.*

4. *Vtilitates quas creaturæ nobis
præstant, Dei bonitatem.*

5. *Pulchritudinem mundi, diuinam
speciem & venustatem.*

6. *Rotunditatem, principio & fine
carentem, Dei æternitatem.*

7. *Vnitatem mundi, Dei vnitatem.*

8. *Bonorum, quæ à creaturis acci-
pimus abundantiam, Dei liberalita-
tem.*

9. *Firmitatem & constantiam mū-
di, in eodem semper situ manentis,
Dei immutabilitatem.*

De singulis creaturis speciatim
hæc secum perpendet.

1. *Illius principium quod est DEVS.*

2. *Finem cur condita fuerit, id est,
ad Dei honorem, & hominis serui-
tium.*

3. *Vnde & quomodo facta fuerit:*

4. *Qualitates & effecta eiusdem
Creaturæ.*

MODI MEDITANDI DE
perfectionibus diuinis

CAP. XXVI.

PRIMUM necesse est, earum per-
fectionum habere Catalogum : Et
sunt autem hæ. *Essentia infinita, Po-
tentia, Sapientia, Bonitas, Amor, mise-
ricordia, Iustitia, Prouidentia, Libera-
litas, Patientia, Mansuetudo.*

DEINDE oportet nosse & cõsi-
derare opera & effectus, quos de hac
vel illa perfectione Deus mōstrauit.

Ad quod exempla & sententiæ S.
Scripturæ non parum momenti & ad-
iumenti adferent. Veluti ad cogno-
scendam Dei essentiam plurimum
proderit hanc sententiam Iere.
Calum & terram ego impleo. Et illam
Pauli. *In ipso uiuimus, mouemur &
sumus.*

Iere. 2.

Act. 3.

Psal. 32.

AD potentiam pertinet. *Dixit &
facta sunt.*

Ac proinde meditatio hæc perfe-
ctiori-

ctioribus, atque in sacris literis & rebus spiritualibus magis exercitatis conuenit, atque iure optimo omnium meditationum excellentissima dici potest.

MODI MEDITANDI DE Oratione Dominica & sacris literis.

CAP. XXVII.

NON minus elegans quam utilis meditandi modus est, sacram literarum verba, ex ore Dei profecta, & mysterijs grauida in considerationem assumere. Optima autem illa meditandi methodus est, in singulis verbis alicuius sententiæ tam diu immorari, quam diu anima in ijs gustum & utilitatem reperire potuerit, atque sic ad alia progredi.

Quæ methodus usurpari quoque potest, in meditandis orationibus & hymnis: maximè *Oratione Dominica*, quæ à DEO immediatè composita, admiranda mysteria in se complectitur, ideoque sæpenumero in me-

ditionem assumi debet. Post illam vero, poterunt quoque frequenter considerari. *Salutatio Angelica, Salve Regina. Anima Christi. Ave maris stella. Veni sancte spiritus. Te Deum laudamus, & à Sacerdotibus Canon Missæ.*

DE EXAMINE CONSCI-
entia.

CAP. XXXVIII.

Quandoquidem examen conscientiaë præcipue in cognoscendis peccatis & defectibus, consistit, quæ cognitio est actus intellectus, non absurdum est eam inter meditationes spirituales collocare.

Habentur autem duo potissimum examina cōscientiaë, vnum *generale*, quando quis omnes suos defectus, quos cogitatione, verbo, opere aut omissione admittere potuit, inuestigat, vt vitam deinceps emendare valeat: quod ferè vespertinis horis fit, & quinque hæc puncta continet.

1. *Gratiarum actionem* pro beneficijs acceptis.

2. *Cals-*

2. *Caelestis luminis petitionem ad cognoscendos defectus emendandos.*
3. *Rationis ab anima exactionem de peccatis illo die admissis.*
4. *Venia de offensis à Deo flagitationem.*
5. *Propositum emendandæ, per Dei gratiam, vitæ. Atque sub finem adiungitur Oratio Dominica.*

Alterum *particulare*, quando quis de vno tantum defectu, quem corrigere desiderat, examinat. Praxis eius talis est.

Matutino tempore posteaquam expergefactus fuerit, firmum concipiat propositum, illum defectum eo die quam diligentissime cauendi.

Post prandium se paululum ab alijs abstrahet, atque tria hæc faciet.

1. *Rationem ab anima exiget, atque inuestigabit per singulas horas, quoties eo die in eum defectum lapsus fuerit.*
2. *Tot signa in tabula quadam annotabit.*
3. *Proponet deinceps ab eo. diligentius sibi cauere.*

PO R

Post cœnam idem faciet. Atque diem cum die, hebdomadam cum hebdomada conferet, vt videat qualem profectum fecerit, Dei que auxilium ad hoc indefinenter implorabit.

QVVD FACIENDVM SIT
ante orationem.

CAP. XXIX.

AD formæ & methodi meditando, & omnium quæ hæctenus dicta sunt perfectionem, demonstrabimus hoc loco breuiter praxim & vsum huius methodi, illamque in tres partes dispertiemur, cum vt ordinatum vt memoriæ consulatur.

Quilibet autem sibi persuadeat, quod quanto diligentius documenta hæc obseruauerit, tanto melius orationem sibi successuram esse: quæ admodum è contrario, quantum ab hisce documentis discesserit, tanto minorem progressum in ea facturum. Primum igitur ad orationem necessarium, est diligens præparatio: quod documentum ab ipsomet Deo, tum
in ve-

in veteri, tū in nouo testamento traditum est. In veteri: quando per Sapientem ait: *Ante orationem prepara animam tuam, & noli esse quasi homo qui tentat Deum*: quod idem est ac si dixisset; nimis magnum esse præsumptionis crimen, offerre se conspectui tremendæ Dei Maiestatis sine præparatione. In nouo: quando per filiū suum ait: *Tu autem cū oraueris intra in cubiculum tuum*, id est, ingredi te metipsum, & cordis tui habitaculum dispone.

Eccle 18.

Hæc autem diligentia & præparatio in sequentibus consistit.

I. PRIMVM oportet prænosse historiam siue mysterium, quod mente tractandum est, illiusque circumstantias, locum, personas, & reliqua huc pertinentia; etenim facti cognitio, est meditationis fundamentum: ideoque bonum esset textum prælegere, aut illius sibi memoriam refricare.

2. HABITA meditationis materia, eandē in plures particulas, quæ puncta, siue considerationes appellântur, disper-

dispertiri oportet, vt suo ordine singula in meditationem assumi valeant: tum quoque præparare necesse est, præludia & colloquia meditationi conformia, de quibus capite sequenti nonnulla dicentur.

3. Nullius propemodum utilitatis est, ad meditandum sumere meditationes ad longum descriptas, quales sunt, S. Bonaventuræ, Granatensis & aliorum: sed melius est, vt anima per semetipsam indaget quibus pascatur & reficiatur.

4. **CAVENDVM** est, ne corpore aut spiritu fatigato ad orationem quis accedat, quemadmodum fit, post nimiam lectionem aut scripturam: sed paulo ante, quam orationem auspicietur, omnia relinquet, vt vegetis viribus, & corpore optimè constituto, ad orationem possit accedere.

5. **QVARTA** vnius horæ parte ante orationem, si per diem facienda est, vel vespere præcedente, ante lecti introitum, si matutinis horis; diligenter præuidenda & memoria
man-

mandáda sunt meditationis puncta,
& reliqua eo pertinentia: imo si ne-
cesse sit, potest quis orationis tem-
pore, chartam meditationes puncta
continentem sibi ante oculos sta-
tuere, vt eorum meminisse, & suo
ordine singula in meditationem af-
sumere queat.

6. LECTVM ingressus debet ea
breuiter in memoriam sibi redige-
re: & summo mane sequentis diei,
dū expergiscitur, primā Deo Cogita-
tionem consecrare, atque inter ve-
stiendum, preces & gratiarum actio-
nes corde vel ore illi offerre, ita ta-
men, vt inter prima deuotionis exer-
citia punctorum meditationis suæ,
quam eo die facturus est, recorderetur,
atque in se ingens illius rectè facien-
dæ desiderium excitet.

7. PAULO! antè quam meditatio-
nem ordiatur, seruare meminerit
præceptum illud Christi Saluatoris
dicentis: *Intra in cubiculum tuum, &*
clauso ostio &c: vt nimirum ingredia-
tur semetipsum, & cordis ostium
cunctis alijs cogitationibus & occu-
patio-

Matth. 6.

pationibus occludat, secumque consideret, quid & quem in finem acturus sit: & cum hac mentis recollectione meditationis horam operietur.

8. NON parum quoque confert, accedere ad orationem magno cum appetitu, id est, inflammato cum desiderio meditandi: ut quemadmodum, qui nullam cibi habent appetentiam, eandem per valida corporis exercitia, & varia ciborum condimenta prouocare fatagunt: ita quoque meditans, deuotionem in se suscitare nitatur, vel pialectionem, vel diligenti conscientiae examine, vel aspectu alicuius deuotae imaginis, vel penitentiae disciplinae aut mortificationis alicuius susceptione.

DENIQUE ut magis inflammetur, poterit ad orationem accedens cogitare, se ad ditissimam aliquant auri vel argenti venam, ex qua ingentes thesauros referre valeat, pergere.

9. POSTEA QUAM hora meditationi praestituta sonuit, aqua benedicta ad inimicum effugandum se asperget.

perget, atque ad locum in quo meditationi operâ daturus est se conferet, à quo posteaquam duobus ad huc passibus abfuerit, genibus flexis, paulisper subsistet, mente que eleuata, secum perpendet ex vna quidem parte Dei magnitudinem, illiusque præsentiam: ex altera verò suam vilitatem, & peccatorum suorum multitudinem, quodque nihilominus immensa illa maiestas ita se præstoletur, vt liberum parata sit præbere accessum & audientiam.

IO. POST hæc humili ac deuoto corporis gestu, profundam illi faciet reuerentiam, & corde, vel ore S. Abrahami Patriarchæ verbis Deum alloquetur: *Loquar ad Dominum meum, cū sim vultus & cinis* Nonnunquã etiam illis S. Francisci: *Quis sum ego Domine, & quis tu.*

II. DV M ad orationem pergit, non parum adiumenti sentiet, vti in alijs rebus omnibus, si Angelo suo tutelari se commendauerit, illum que precatus fuerit, vt sibi toto orationis tẽpore assistere, distractionis materiam

riam fugare, suasq; preces Deo præsentare dignetur.

12. AD horum documentorū omnium obseruationem, magnam oportet adhibere diligentiam, attamen sine scrupulo, vel nimia cordis anxietate, si alicuius eorum obliuiscatur: nam sæpenumerò accidit, ijs maximè, qui in meditationis exercitio progressum aliquem fecerunt, vt sine tot præparationibus in ipso orationis exordio, ad secretiora diuini thalami introducātur. Summa est, vt ex parte nostra omnem ad hoc conferamus diligentiam, ne quicquā eorum quæ necessaria sunt, prætermittamus.

QVĪD FACIENDVM SIT ORATIONE DURANTE.

CAP. XXX.

QVĀMDIŪ orationis hora durat, quatuor necessaria sunt, nimirū Oratio præparatoria, Præludia, Puncta, Colloquia. Ordo enim cunctis in rebus necessarius est, maximè cum sacræ literæ testētur, *Dei perfecta*, id est

est, ordinata, esse opera. Vt autem prædicta intelligantur, prius nomina singula explicanda sunt.

Oratio præparatoria appellatur, breuis quædam precatio, qua in orationis & meditationis exordio, omnes animæ nostræ potentias & actiones, ad purum Dei honorem & gloriam offerimus, ab eoque gratiam, meditationem ritè perficiendi postulamus, scientes nos nihil posse ex nobismetipsis, sed omnem sufficientiam nostram ex Deo esse. Posset hic oratio vocalis *Actiones nostras*, vel alia similis, adiungi.

PRAELVDIVM est veluti præambulum quoddam, animam & intelligentiam adiuuans, vt facilius meditationem ingredi valeat. Fiunt autem post orationem præparatoriam vt plurimum, duo præludia; quæ quomodo facienda sint, vt intelligatur, notandum, materiam meditationis esse duplicem: aliam corpoream, qualis est Christi Natiuitas, aliam incorpoream siue Spiritualem, qualis est peccatum.

QV AN-

2. Cor. 3.

QVANDO materia est corporea, & visibilis. Primum Præludium est imaginari locum & personas, quasi nobis essent præsentem; exempli causa, cum volumus Natiuitatem Christi meditari, Primum Præludium debet esse, proponere ante mentis oculos stabulum, præsepe, infantem paruulum, B. Virginem. S. Iosephum &c. Et quemadmodum pictores in tabulis suis ea nobis repræsentant, ita nos quoque in imaginatione ea nobis debemus repræsentare: attamen sine violentatione capitis, etenim qui imaginatione non valent cerebro facile incommodant, cum è contrario alij magnum inde sentiant adiuuentum.

QVANDO materia est spiritua-
lis, vtendum erit hac vel simili re-
præsentatione, exempli gratia, ima-
ginari animam in corpore quasi in
carcere inclusam, vel hominem in
hac lachrymarum valle inter bruta
animantia exulantem; vel cogitare
se Angelis vel dæmonibus circunda-
tum; vel imaginari vocem aliquam
de

de cælo descenderem; vel Christum aut aliquem ex Apostolis vel Prophetis, verba, quæ in meditationem assumenda sunt, pronunciantem.

SECUNDVM Præludium est, petere à Deo gratiam assequendi finem quæ in meditatione habemus propositum: videlicet dolorẽ de peccatis: Dei amorẽ, sui ipsius cognitionẽ, vel alium meditationi conuenientem.

Colloquium & oratio, si nomen orationis propriè sumatur, idem sunt, nihil enim aliud notant, quam sermocinationem cum Deo, vti supra dictum est. Meditationi omni siue contemplationi, necesse est orationem aliquam siue colloquium cum Deo subiungere, in qua illi gratiæ agantur; peccatorum dimissio, virtutũ augmentum, aliaque nobis necessaria petantur, atque vt verbo dicam, omnia quæ superius de gratiarum actione, petitione, oblatione &c. dicta sunt, peragantur; hoc tantum loco tria hæc adiiciam, quomodo nimirum facienda sint colloquia, quoties, & quando.

K

AD

AD *Primum* quod attinet, præter illa, quæ superiori loco de methodo gratias agendi, petendi, & offerendi, quibus rebus colloquium fere continetur, dicta sunt: nota primum, omnia hæc fieri oportere mentaliter, quamuis subiungi possit aliqua vocalis oratio meditationi congrua: imo vt plurimum, ad orationis finem adijci debeat Diuina illa Christi Saluatoris oratio, per quam omnia quæ peti aut desiderari possunt, à Deo postulantur: veruntamen tractim & morosè dicenda est.

2. Vt Colloquium rectè fiat, non parum proderit, loqui Deo nonnunquam, vt filius patri, aliquando, vt discipulus magistro, seruus domino, subditus Regi: nonnunquam, vt sponsa sponso, pauper diuiti, reus iudici, infirmus medico, &c. atque assumere personam vel filij prodigi, vel cæci, claudi, aut alia infirmitate læguētis, vel proditoris, latronis, rebellis &c.

3. NON absre quoque est in colloquiis dialogum mentalem instituere, atq; introducere Deum Patrem
ani-

animam alloquentem, & animam illi respondentem.

AD *Secundum* quod attinet, potest fieri vel vnum tantummodo colloquium, ad Deum Patrem, aut Christum Salvatorem: vel plura ad libitum meditantis; atque vt exemplo rem demonstrem, tria hac methodo institui poterunt colloquia, Primum dirigetur ad Beatissimam Virginem, quam rogabimus, vt cupitam gratiam, & alia necessaria nobis impetret, quod vbi mentaliter postulauerimus, adijci poterit Angelica salutatio. Secundum ad Christum, quatenus homo & mediator, quem suppliciter mente obtestabimur, vt eandem nobis gratiam obtineat, simulque adiungemus orationem vocalem: *Anima Christi*, vel aliam similem. Tertium ad Deum Patrem, quem obsecrabimus per merita & intercessionem Filij, & Matris, vt nobis petita largiatur, sub finem addemus orationem Dominicam.

AD *Tertium* quod spectat, proprius locus Colloquiorum est sub finem medita-

K 2 tio-

tionis, ita vt nunquam, sine huiusmodi colloquio, à meditationis loco recedatur; quamuis in ipso quoque meditationis decursu, post vnumquodque punctum aut considerationem, animâ ad desiderium alicuius rei inflammata, fieri possit. Nec obstat, quin parua meditationibus colloquia interijci possint, tum ad continuandam facilius attentionem tum ad distractiones repellendas: dico parua, quia si longiora sunt, meditationem impediunt: quamuis si Spiritu Sanctu dictante fiant, non possint non esse bona: atque idcirco nonnullos totum tempus orationis & meditationis, instar colloquij transigere cernimus.

*QVAE CONSIDERANDA
sint super punctis meditationum.*

C A P. XXXI.

ABSOLVTIS ijs quæ oratione & meditationem præcedunt & comitantur: nunc paucis annotabimus, quæ super singulis punctis consideranda sint: nam hic plurimi hærent

hærent, ignorantes quid meditando cogitare debeant. Vt igitur illis prospiciamus, materiamque & methodum meditationem continuandi, & in illa progressum aliquem faciendi tradamus, subiungemus, hoc loco considerationes aliquot, quæ in omni re, qualiscunque illa sit, ad usum adhiberi possint.

NOTANDVM igitur materiam meditationis vel esse corpoream, vel spiritualem. Si corporea est, vti sunt omnia mysteria virginitatis Christi, super vnoquoque puncto considerari possunt hæc circumstantiæ.

1. Personæ mysterio præsentēs, quales sunt, Christus Saluator, Beatissima Virgo, Angelus Gabriel, Apostoli: illorumque qualitates, virtutes, excellentiæ & officia.

2. Quos inter se sermones miscuerint, vel si verba illorum scriptis consignata non extent, quos probabiliter miscere potuerint.

3. Quid egerint.

4. Quem in finem, & quam ob causam id fecerint.

K 3

5. Quid

5. Quæ inde effecta, aut utilitates
prouenerint.

6. Possunt quoque expendi cogita-
tiones & affectiones, quas eedē per-
sonæ habuerunt, aut habere potue-
runt. Si materia est Spiritualis, hæc
sunt consideranda.

1. Quid sit res illa, quæ puncto con-
tinetur.

2. Quæ ipsius origo & causa effi-
ciens.

3. Quem in finem facta fuerit.

4. Quas utilitates & detrimenta ad-
ferat.

5. Quid Christus de illa dixerit, vel
fecerit.

6. Quomodo hactenus circa illam
me habuerim.

7. Quid mihi deinceps faciendum
sit.

8. Bonum quoque est considerare
nomen, vel diuersa nomina eiusdem
rei.

9. Et sententiam aliquam sacrę scri-
pturæ ad eam pertinentem.

Vides quam abundans materia
meditationi continuandæ suppetat;
modo

modò puncta hæc memoriæ commendentur, & ad vsum conuertantur.

Notandum nihilominus, non semper omnes hæc cōsiderationes adhibendas, neque eundem ordinem seruandum esse, sed ei cōsiderationi diutius inhærendum, in qua anima copiosius inuenit nutrimentum.

DE COMPOSITIONE CORPORIS.

CAP. XXXII.

EST & aliud quiddam hic sciendum & explicandum, videlicet compositio corporis, circa quam hæc potissimum notanda veniunt.

1. Parum referre, quo corporis situ, in oratione & meditatione quis sit, siue sedēs, siue iacēs, siue genubus flexis, siue innixus, siue prostratus, siue manibus instar crucis plicatis; sola ambulatio meditationi hand quaquam conuenit, sed potius præparationi eam antecedenti, vel examinationi eam consequenti.

K 4

2. Qua-

2. Qualiscunq; corporis situs teneatur, necesse est magnâ in corde seruari reuerentiâ, ac semper recordari, nos in præsentia Dei cõstitutos esse, ideoq; cauendum, ne aliquid quod haud quaquã deceat, cõmittamus. Et quamuis maior requiratur reuerentia in actibus voluntatis, quam in actib⁹ intellectus, id est, in colloquio & oratione, quam meditatione: nihilominus condecens est, vt in meditatione quoq; reuerentiæ, quam tantę maiestati debemus, non obliuiscamur: ac proinde si sessionem elegerimus, capite detecto, si sanitas patiatur, manere oportebit.

3. Meditatio: vt plurimum à genuflexione aut prostratione, cum omni reuerentia auspicanda est, posteaquã verò incepta est, corpus in eo situ tenendũ erit, vt nullam sentiat molestiam, & oratio suauiter continuari valeat.

4. Ad oculos quod attinet, in oratione ac meditatione claudendi, vel in certo aliquo obiecto sine vaga motione, stabiliendi sunt.

Om -

Omniſus hiſce præſuppoſitis, tota meditando praxiſ hæc eſt. Genubus flexis, aut corpore proſtrato poſt ſignum S. Crucis fronti impreſſum, oratio præparatoria cum magna ſui ipſius diffidentia, atq; in Deum confidentia eſt auſpicanda. Deinde ſubiungenda Præſludia. Poſt hæc aſſumendum erit primum meditationis punctum, in eoq; tam diu immorandum, quam diu anima inuenit, quod conſideret, & ex quo vtilitatem capiat: mox progrediendum ad ſecundum, & tertium &c. atque in ſingulis idem faciendum. Meditatione finita, vel hora euoluta, inſtituendum erit vnum vel plura colloquia, & recitatione vnius orationis Dominicæ, meditationi finis imponendus.

Et quoniam maxima huius negotij difficultas conſiſtit in conſideratione punctorum, vt meditando hac de re accuratius inſtruatur, adiungemus nonnulla documenta, quæ circa meditationem obſervanda ſunt.

K §

ALIA

ALIA QVAEDAM DOCV.
menta ad meditationem per-
tinentia.

CAP. XXXIII.

P R I M V M. fit. Si eueniat, vti sa-
pissime accidit, vt in meditati-
one primi vel Secūdi puncti a-
nima copiosam inueniat considera-
tionis & profectus materiam, non
esse festinandum ad reliqua puncta,
sed eidem tamdiu immorandum,
quamdiu neces. è fuerit, etiamsi ho-
ra meditationi præstituta, in vnus
duntaxat puncti consideratione ela-
batur: tātummodo curandum, vt to-
ta meditatio colloquio finiatur.

II. Non est. subsistendū in sola cō-
sideratione & cognitione rerum, sed
vltra progrediendum, & permouen-
dam atque inflammandam esse volū-
tatem, vt fiat quod Propheta regius
dicit. *In meditatione mea exardescet
ignis.* Affectus autem, qui in volunta-
te inter meditandum excitandi, sunt
hi: amor, timor, tristitia, gaudium,
spes,

Psal. 38

ORAND. ET MEDIY. ●

Spes, desiderium, admiratio, cōfusio
sui ipsius: Itaque meditationē oportet
non esse aridam, neque in pura
speculatione sistentem, sed affectuo-
sam & plenam interioris gustus: ita
ut ex vnoquoque puncto considera-
to, fructus aliquis eliciatur, medi-
tatione ex his quæ percipit, reflexio-
nem aliquam ad semetipsum faciat,
& ea quæ Spiritu sancto inspirante
in oratione discit, exequi proponat.

III. Ad rectè meditandum plu-
rimum adiumenti adferunt senten-
tiæ sacrarum literarum: ut propterea
non inutilem rem meditans factu-
rus sit, si de materia quam meditati-
urus est, præparatam habeat vnam vel
alteram insignem S. Scripturæ senten-
tiam, ut si de sui ipsius cognitione &
hominis miseris meditatio futura
sit, proderit considerare illud dictū *Iob. 14.*
S. Iob. *Homo natus de muliere &c:* vel
si de amore Dei erga hominem, utile
erit hanc Christi Seruatoris senten-
tiam expendere. *Sic Deus dilexit* *Ioan. 3.*
mundum &c:

IV. Similitudines quoque medi-
dita-

tationem vehementer promouent;
quia visibilia huius mundi ad cogni-
tionē inuisibilium & spiritualium,
nos per ducunt; exempli causa:

Si considerata sint gaudia cæle-
stis gloriæ, proderit similitudo ex
cōiuijs, nuptijs, diuitijs, honoribus
& voluptatibus mundi huius de-
sumpta. Similiter si contemplanda
sint Inferni supplicia, conferet non
parum, grauissima huius mundi ma-
la & supplicia, ante oculos propo-
sita &c.

applicatio sensuum.

QVINTVM documentum spe-
ctat ad sensuum applicationem, quæ
meditationem mirum in modum ad-
iuuat, sed locum tantummodo inue-
nit in meditationibus, materiã cor-
poream habentibus. Sensus igitur
inter meditandum applicare, nihil
aliud est, quam imaginari nos, vide-
re, audire, odorari, gustare, & tãgere
spiritualiter personas in meditatio-
ne contentas, illorũ vestimenta, ve-
stigia, & omnia ad illos pertinentia,
attamen omnium cum humilitate ac re-
ueren-

uerentia. Hæc autem applicatio sensuum fit ferè separatim à meditatione, & alia hora, vel si eadem fiat, meditatione & intellectus ratiocinatione finita, vsurpanda erit.

Est & alia species applicationis sensuum, quæ nihil aliud est, quam cõsiderare, exempli gratia, quid Christus Seruator noster in vnoquoque sensuum pertulerit: vel quantũ gaudium & voluptatem Beatiss. Virgo Maria, de Christo Domino nostro per sensus acceperit, illum intuen- do, tangendo, audiendo, &c. Considerare quoque, quæ gaudia Beati in cælis, & quæ supplicia damnati in Inferno, in quinque sensibus exper- turi sint.

REMEDIA CONTRA DI-
stractiones.

CAP. XXXIV.

SEXTVM pertinet ad distractio-
nes meditati superuenientes, & *Eccles. 10.*
suauitatem vnguenti tanquam mu-
scæ mortuæ corrumpentes, quarum

κ 7 nosse

nosse oportet remedia. Ad repellendas igitur hasce distractiones, primū sit remedium, ad meditationem, ut dictum est, quam diligentissimè se præparare; Deo & Angelo custodi se commendare, eorumque auxilium in euagationibus mentis reprimentis, postulare.

2. Quādoquidem meditatio distractioni magis subiecta est, quàm oratio, remedio erit considerationem, quæ est actus intellectus, non nimis diu continuare, sed ad vnāquamq; considerationē, breuem aliquā precem, siue colloquium adijcere.

Sunt & alij modi distractiones animū iam ingressas, repellendi, quarum primus est, magnam adhibere diligentiam in ijs, quam primū mentem subeunt, reijciendis.

2. Humiliter à Deo veniam precari, quòd tam facilè dorsum ei obuertimus.

3. Si distractio redeat, nec vlla contentione abscedere velit, cauendum ne nimis impatienter, & molestè id feramus, cum ea ad peccatum haudqua-

qua-

quaquam nobis imputetur, si contra voluntatem veniat; sed potius meriti materiam præbeat.

4. Humiliari & erubescere vehementer, de paupertate, imbecillitate, & miseria nostra, quod à nobismetipsis nihil boni possimus, adeoque indignos nos existimare, qui cū Deo loquamur, vel in ipsius præsentia consistamus.

5. Commendare se B. Virgini, Angelo tutelari, & Sanctis Patronis.

6. Orationem aliquam vocalē devote recitare, verba singula diligenter ruminando, & quando meditationem propter nimias distractiones continuare non valemus, sola prece vocali contentos esse: quemadmodū, qui panem triticeum habere nō potest, pane siligine, vel hordeaceo contentus est.

7. Nonnunquam, ne tempus in cōflictu aduersum importunas hæc cogitationes, omnino perdat, poterit meditans librum aliquem spiritualem, qualis esse potest Libellus de imitatione Christi, assumere, & o-
ratio-

rationem cum meditatione mixtam, instituere: legendo vnam periodum vel sententiam, atque illā paulisper considerando, ac deinde orationem aliquam vocalem, siue mentalē, vel vtramque subiungendo, sicq; de vna periodo ad aliam transeundo.

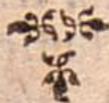
8. Propter nullam omnino distractionem siue molestiam, quæ occurrere potest, dimittēda est oratio, vel tempus præstitutum abbreviandum, quod malignus hostis totis viribus efficere nititur: imo bonum esset orationem, vltra horam meditationi statutam, tunc extendere, partim vt nosmetipsos, partim vt hostem nostrum superemus.

Ec. 7.

Quod agēdo, verificabitur in nobis illud dictum Sapientis, *Melior est finis orationis, quam principium*, quibus verbis promittitur, eum qui in oratione pro amore Dei se mortificat, sine cōsolatione, vel vt minimū sine magno merito, ab ea non recessurū.

S E P T I M V M pertinet ad repetitionem, quia expedit, & quandoque necessarium est, bis terue vnam eandem-

demq; meditationē repetere. Quod duplici de causa fit, vel quia in prima meditatione, magnum quis ex ea fructum & consolationem tulit, atque repetendo maiorem laturus est; vel quia eam prius penetrare nequirit, & rediens, atque secundò, tertio, & quartò pulsans, forsitan egressum merebitur, iuxta illud Saluatoris: *Pulsate, & aperietur vobis.* Adde *Marci. 7.* quod per has repetitiones sacra mysteria animis nostris melius imprimuntur, atque intellectus noster ad meditandū expeditior redditur. Potest autem repetitio hæc tribus modis fieri, vt vel integra meditatio, vel aliquod illius punctum antea nõ satis expensum, vel binæ aut ternæ simul meditationes repetantur, atque in illis tãtummodo punctis mora fiat, in quibus meditans maiorem gustum reperit, vel quæ non satis penetrare quirit,

QVID

QVIVD FACTV OPVS SIT
in desolatione, siue ariditate
spirituali.

CAP. XXXV.

OCTAVVM eò spectat, vt noue-
rit meditans, quomodo aridita-
tis tempore se habere debeat. Vbi no-
tandum est, vitam spiritualem, quã-
uis vt plurimum dulcedine & volu-
ptate spiritus plena sit, respectu eorũ
qui totis viribus Deo seruire sata-
gunt, nihilominus desolationi non-
nunquam subiectum esse; qua animũ
occupante, homo efficitur aridus, ac
omni sensibili deuotione spoliatus,
orationem ac meditationem respuit.
Existens igitur in tali statu, primum
cauebit, ne animum abiciat, sed fir-
ma cum spe & fiducia Dei benignita-
tem præstoletur, qui, Tobia dicente,
post tempestatem tranquillum facit.
2. Patienter sustineat, & cũ S. Iob,
dicat: *Si bona suscepimus de manu
Dei, mala quare non sustineamus.*
3. Humiliet se coram Deo, quan-
do-

Tob. 3.

Iob. 2.

doquidem videt se absque Dei auxilio nihil posse; persuadeat sibi quoque, peccatorum suorum causa id evenisse, illorūque veniam à Deo humiliter postulet. Vti etiam poterit, alijs medijs ad devotionem perditam recuperandā facientibus, quæ sunt sequentia.

4. Quartum igitur remedium in desolatione sit, assumere pænitentiam aliquam, siue mortificationem corporalem.

5. Examinare solito diligētius cōscientiam, ut tollatur causa mali.

6. Diligentissimis precibus Deo, B. Virgini, Angelo tutelari &c. se commendare. Cauendū verò, ne tēpestatis tempore, bonum aliquod opus, quod antea consueuimus, aut decreuimus agere, omittamus, vel nosmetipsos & propriam delectationem quæramus, sed merum & purum Dei honorem & beneplacitum

(:)

QVID

QUID FACIENDVM SIT
post orationem.

CAP. XXXVI.

1. **O**RATIONE absoluta faciendum est è vestigio examen particulare, de eadem ratione vel meditatione, hac methodo. Sedēdo vel suauiter ambulando, considerabis per quartam vnius horæ partem, quomodo oratio successerit, benè an malè: si benè, gratias ages diuinæ bonitati, teque humiliabis, & agnosces id tuum non esse, sed à Deo proficisci: si malè, veniam ab eo flagitabis.
2. Deinde causas inquires, vnde id prouenerit, & considerabis singulatim, quomodo & qua cum diligētia, omnia quæ seruare oportuit, perfeceris, & qua in re officio tuo defueris, firmumq; propositum, deinceps ea diligentius obseruandi, facies.
3. Retinebis mente fructum aliquem, quē in oratione Deus tibi comunicauit, vt eum ad profectum tuum conuertas.
4. Totius diei negotia breuiter & sapi-

sapienter dispones, & bona quædã
proposita, quæ Deus tibi inspiraue-
rit, concipies.

II. Si post orationem vel meditati-
onem punctum aliquod utile, quod
iucur meditandum vel receperis vel
cognoueris, scriptis mandare volu-
eris, vt eo postea ad tuam vel proxi-
mi vtilitatem vti valeas, id non mo-
do liberũ erit, verum etiã laudabile.

3. Nonnunquam ante prandium,
aliquando ante cœnã, meminisse o-
portet matutinæ meditationis gene-
rãtim, maximè puncti illius, quod
in memoria reconditum fuit, illudq;
paulisper ruminando, deuotionem
renouare, atq; illud Prophetæ adim- *psal. 75*
plere. *Reliquia cogitationis diem festũ
agent tibi.*

4. Bona proposita matutino tem-
pore facta in opus conferenda sunt,
ideoque in omnes illorum perficiẽ-
dorum occasiones nos intentos esse,
aut eas procurare oportet. Etenim
is est præcipuus orationis noster fi-
nis & fructus.

5. Opera danda est vt per diẽ col-
lecti,

L

lecti,

lecti, atque in continua deuotione
 maneamus, ab omni distractione,
 quoad fieri potest caueamus, nec Dei
 vlllo vnquã tempore obliuiscamur,
 sed cum Propheta omni loco, corde,
 & ore dicamus. *Prouidebam Dominũ
 in conspectu meo semper.*

Psal. 10.

6. Ad extremum, vt omnia quæ ha-
 ctenus dicta sunt, cõcludamus: Quis-
 quis in sancto hoc orationis & me-
 ditationis exercitio, profectum ali-
 quem insignem facere desiderat, bis
 in hebdomada, super his quæ ad ora-
 tionem pertinent, quandoquidem
 maximi momenti tota res est, dili-
 gens examen instituet. Examinabit i-
 gitur, quomodo meditatio succe-
 dat, an profectum aliquem in ea fa-
 ciat, an impedimentum sentiat, & al-
 lia his similia. Vnamque hebdoma-
 dam cum altera, & mensem vnum
 cum altero conferet. Vt verò examẽ
 hoc ritè fiat, oportebit certe dies &
 horas, quibus illud instituendum sit
 determinare, exempli causa, Feriam
 quartam & Sabbatum, post orationẽ
 matutinam, vel cœnam vespertinam.

Possent

Possent proculdubio plura huc
adijci, ad hanc materiam spectantia,
sed nostræ intentionis non est inte-
grum volumen contexere, verum
summa cum breuitate, quæ ad praxin
orationis maximè vtilia & necessa-
ria futura essent, annotare.

Si autem quis fusiorem harum re-
rum tractationem requirat R. P.
Ludouicum de Ponte, Granaten-
sem & alios, qui de illis
latius scripserunt,
consulat.

F I N I S